

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

Evidenčné číslo: 102004/I/2023/36114651034692100

EKONOMIKA PREVÁDZKY GASTRO PODNIKU

Diplomová práca

2023

Bc. Karin Vitálošová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

EKONOMIKA PREVÁDZKY GASTRO PODNIKU
Diplomová práca

Študijný program: manažment cestovného ruchu

Študijný odbor: ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra cestovného ruchu

Vedúci záverečnej práce: Ing. Ladislav Bažó, PhD.

Bratislava 2023

Bc. Karin Vitálošová

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som diplomovú prácu s názvom Ekonomika prevádzky gastro podniku vypracovala samostatne pod vedením svojho školiteľa Ing. Ladislava Bažá, PhD., neporušila som žiaden autorský zákon a všetku použitú literatúru uvádzam v použitých zdrojoch práce.

Bratislava 20. 04. 2023

.....

Bc. Karin Vitálošová

Pod'akovanie

Týmto by som sa chcela pod'akovať vedúcemu mojej práce Ing. Ladislavovi Bažóvi, PhD. za jeho odborné vedenie a pomoc, cenné rady a trpezlivosť, ktoré mi počas písania záverečnej práce poskytol.

ABSTRAKT

VITÁLOŠOVÁ, Karin, Bc.: *Ekonomika prevádzky gastro podniku*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra cestovného ruchu. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Ladislav Bažó, PhD. Bratislava: OF EU, 2023, 78 s.

Záverečná práca je vypracovaná na tému Ekonomika prevádzky gastro podniku.

Cieľom predkladanej diplomovej práce je na podklade teoretických poznatkov analyzovať ekonomiku vybranej gastro prevádzky, využitím existujúcich výkazov a na základe zistených výsledkov formulovať odporúčania na zlepšenie economickej situácie danej prevádzky.

Jednotlivé časti záverečnej práce sú zamerané na teoretické východiská, vysvetľovanie základných pojmov, ako sú napr. ekonomika, ekonómia a podnik, cestovný ruch a podniky cestovného ruchu, finančná analýza, jej užívatelia a zdroje finančnej analýzy. V ďalšej časti práce stanovujeme cieľ práce a metodiku práce. Tretia kapitola sa zaoberá zhodnotením situácie vybraného podniku pomocou pomerových ukazovateľov finančnej analýzy. V záverečnej kapitole konštatujeme konkrétne zistenia o finančnej situácii podniku a stanovujeme odporúčania na zlepšenie.

Výsledkom riešenia danej problematiky je finančná analýza a zhodnotenie vybraného gastro podniku v oblasti súvahy, výkazu ziskov a strát a pomerových ukazovateľov.

Kľúčové slová:

Ekonomika, Cestovný ruch, Gastronómia, Finančná analýza, Pomerové finančné ukazovatele

ABSTRACT

VITÁLOŠOVÁ, Karin, Bc.: *Economics of gastronomic enterprise operation*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of Commerce; Department of Tourism. – Thesis supervisor: Ing. Ladislav Bažó, PhD. Bratislava: OF EU, 2023, 78 p.

The final thesis is prepared on the topic of the economics of operation of a gastro enterprise. The aim of the presented diploma thesis is to analyze the economics of the selected gastro establishment based on theoretical knowledge, using existing reports and based on the results, to formulate recommendations for improving the economic situation of the given establishment.

Individual parts of the final thesis are focused on theoretical starting points, explaining basic concepts, such as economy, economics and business, tourism and tourism businesses, financial analysis, its users, and sources of financial analysis. In the next part of the work, we determine the goal of the work and the methodology of the work. The third chapter deals with the evaluation of the situation of the selected company using ratio indicators of financial analysis. In the final chapter, we state specific findings about the company's financial situation and set recommendations for improvement.

The result of solving the given problem is the financial analysis and evaluation of the selected catering business in the balance sheet, profit and loss statement and ratio indicators.

Kľúčové slová:

Economy, Tourism, Gastronomy, Financial analysis, Ratio financial indicators

Obsah

Zoznam tabuliek a grafov.....	9
Úvod.....	11
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	13
1.1 Pojmy ekonómia, ekonomika a podnik.....	13
1.2 Podniky a zariadenia cestovného ruchu a služby cestovného ruchu	18
1.2.1 Cestovný ruch	18
1.2.2 Podniky a zariadenia cestovného ruchu	21
1.2.3 Faktory hospodárskej činnosti podnikov cestovného ruchu.....	23
1.3 Finančná analýza	27
1.4 Užívatelia finančnej analýzy	34
1.4.1 Interní používatelia	34
1.4.2 Externí užívatelia	37
1.5 Zdroje finančnej analýzy.....	37
1.5.1 Súvaha	40
1.5.2 Výkaz ziskov a strát	41
1.5.3 Poznámky	42
2 Cieľ práce a metodika práce a metódy skúmania.....	44
3 Výsledky práce	46
3.1 Analýza súvahy	46
3.2 Výkaz ziskov a strát.....	54
3.3 Pomerové ukazovatele finančnej analýzy.....	60
3.3.1 Ukazovatele likvidity	60
3.3.2 Ukazovatele rentability	61
3.3.3 Zadlženosť	62
3.3.4 Ukazovatele aktivity	63
4 Diskusia.....	66

Záver	71
Zoznam použitej literatúry	73

Zoznam tabuliek a grafov

Tabuľka 1 Prvé zlaté bilančné pravidlo	53
Tabuľka 2 Druhé bilančné pravidlo	53
Tabuľka 3 Výrobná spotreba.....	57
Tabuľka 4 Pridaná hodnota	59
Tabuľka 5 Ukazovatele likvidity	60
Tabuľka 6 Ukazovatele rentability	61
Tabuľka 7 Zadlženosť	62
Tabuľka 8 Ukazovatele aktivity	63
Obrázok 1 Umiestnenie podniku v hospodárstve	14
Obrázok 2 Vybrané pomerové ukazovatele finančnej analýzy ex post	31
Obrázok 3 Používatelia finančnej analýzy vo vzájomnom vzťahu s podnikom	34
Obrázok 4 Finančná analýza a jej prepojenie s plánmi podniku	36
Obrázok 5 Súvislosť medzi výkazmi	39
Obrázok 6 Vzor súvahy.....	40
Obrázok 7 Výkaz ziskov a strát.....	41
Obrázok 8 Základné členenie obsahu poznámok účtovnej závierky mikro a malej účtovnej jednotky.....	43
Graf 1 Vývoj hodnoty majetku v rokoch 2017-2022.....	47
Graf 2 Vývoj dlhodobého hmotného majetku v rokoch 2017-2022.....	47
Graf 3 Vývoj zásob v rokoch 2017-2022.....	48
Graf 4 Štruktúra majetku spoločnosť v percentuálnom vyjadrení v rokoch 2017-2022	49
.....	49
Graf 5 Vývoj výsledku hospodárenia minulých rokov v rokoch 2017-2022.....	49
Graf 6 Vývoj výsledku hospodárenia za účtovné obdobie v rokoch 2017-2022....	50
Graf 7 Krátkodobé záväzky.....	51
Graf 8 Štruktúra krátkodobých záväzkov v %.....	51
Graf 9 Vývoj vlastného imania a záväzkov 2017-2022.....	52
Graf 10 Vývoj tržieb z predaja vlastných výrobkov a služieb 2017-2022.....	54

Graf 11 Náklady na hospodársku činnosť 2017-2022	55
Graf 12 Náklady na spotrebu materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok	56
Graf 13 Osobné náklady.....	57
Graf 14 Podiel jednotlivých nákladov na nákladoch hospodárskej činnosti v percentách.....	58
Graf 15 Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti	59
Graf 16 Zadlženosť podniku.....	63
Graf 17 Doby obratu	64
Graf 18 Obrat zásob, pohľadávok, aktív	65

Úvod

Cestovný ruch tvorí súhrn činností, pomerov a vzťahov subjektov v trhovom prostredí. V intenciách neustálej konkurencie, nielen na lokálnej a národnej úrovni, ale aj medzinárodnej, ovplyvňujú jeho fungovanie najmä predpoklady hospodárskej, celospoločenskej, environmentálnej a technologickej udržateľnosti ponúkajúcich spoločností a na strane dopytu zase pretenzie uspokojenia potrieb účastníkov cestovného ruchu (Kollár, Matúšová, 2021).

Ekonomické benefity cestovného ruchu pre ekonomiku danej krajiny sú nespochybniteľné, avšak ich určenie je v slovenskej histórii pomerne mladé, keď sa pozornosť obrátila na ich kvantifikáciu v polovici minulého storočia.

Vtedy Karvaš (In Piteková, 1999) kvalifikoval cestovný ruch ako prispievateľa nielen do jedného odvetvia, ale vďaka jeho správneho uchopenia a ponuky, možnosť prispieť k rozvoju ďalšieho väčšieho počtu odvetví. Synergickým efektom, v prípade že sa bude rozvíjať spolu s ostatnými odvetviami, sa tak lepšie môžu uspokojovať potreby nielen návštevníkov, ale aj domáceho obyvateľstva. To sa realizuje predovšetkým prostredníctvom investovaných výdavkov návštevníkov do produktov cestovného ruchu. Tie buď priamo súvisia s cestovaním a pobytom, ako sú ubytovacie služby, služby rôzneho charakteru vyžitia, doprava, a pod., alebo nepriamo súvisia s výkonmi iných odvetví, kde sa produkujú statky iného charakteru, ale slúžiace na dodatočne uspokojovanie potrieb.

Predkladaná diplomová práca ekonomika prevádzky gastro podniku prináša v prvej časti teoretické vymedzenia pojmov, ktoré úzko súvisia s touto témou. Pojednáva o základných definíciách v cestovnom ruchu, službách v tomto odvetví, jednotkách ponúkajúcich tieto služby – podnikoch, ako aj o faktoroch, podmieňujúcich ich pôsobenie v tejto oblasti.

Druhý diel teoretickej časti prináša informácie o samotnej finančnej analýze, jej podstate, ukazovateľoch a význame, ktorý zohráva v činnosti a smerovaní podniku, o čom pojednáva a aké užitočné dáta prináša. Zaoberáme sa aj jednotlivými zdrojmi, odkiaľ sa tieto dáta čerpajú, aby sme následne v ďalšej časti našej práce mohli prikrčiť k praktickej časti – finančnej analýze vybraného gastro podniku, posúdenia postavenia na trhu tejto prevádzky z ekonomického hľadiska.

Posledná časť našej práce následne prináša výsledky a odporúčania pre konkrétny, analyzovaný podnik.

Cieľom predkladanej diplomovej práce je na podklade teoretických poznatkov analyzovať ekonomiku vybranej gastro prevádzky, využitím existujúcich výkazov a na základe zistených výsledkov formulovať odporúčania na zlepšenie ekonomickej situácie danej prevádzky.

Najviac využívanými metódami sú rešerš literatúry, syntéza a analýza, dedukcia a komparácia.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Každý podnik, pôsobiaci v akomkoľvek odvetví, sústreďujúc sa na uspokojovanie potrieb zákazníkov, sleduje dosahovanie zisku, aby investovaný kapitál (nielen finančný) bol spätne prinavrátený investorom, majiteľom. Ten by však mal byť vyšší ako náklady, vynaložené na jeho dosiahnutie. Inými slovami, rôznymi cestami sa dosahuje zhodnotenie vloženého kapitálu. V nasledujúcich kapitolách si ozrejmime teoretické pojmy, súvisiace s ekonomikou prevádzky podniku, konkrétnejšie sa zameriame na gastro prevádzky, aby sme následne v druhej časti našej práce mohli pristúpiť k praktickej aplikácii nadobudnutých poznatkov v konkrétnom podniku.

1.1 Pojmy ekonómia, ekonomika a podnik

Ekonomika je súbor ekonomických činností štátu, súhrn odvetví a druhov výroby národného hospodárstva. Je to časť spoločenského života zameraná na materiálne udržiavanie a zabezpečovanie ľudského života. Pojem ekonomika vyjadruje aj spôsob organizovania výrobných činností resp. výrobnú činnosť. Ekonomika je činnosť ľudí, ktorá je zameraná na uspokojovanie potrieb. Základné ekonomické problémy sú:

- Čo vyrábať?
- Ako vyrábať?
- Pre koho vyrábať? (Černaj, 2022)

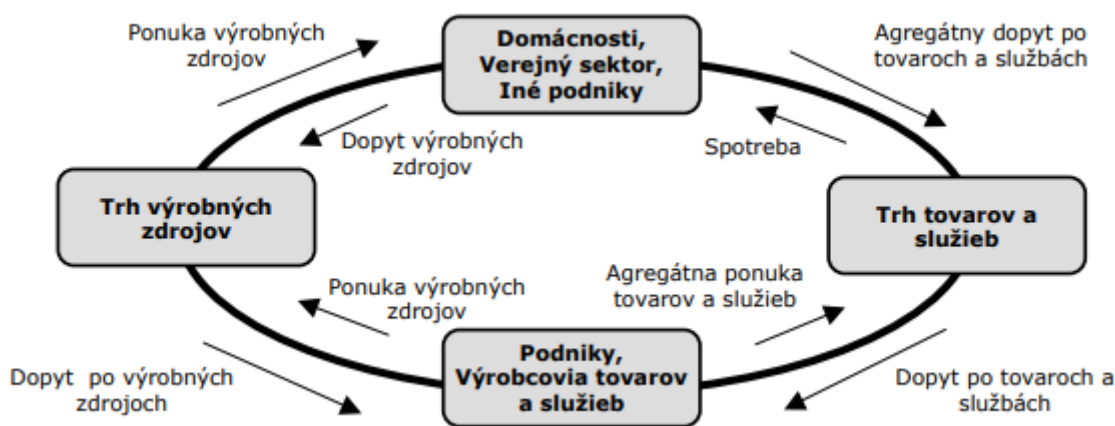
Na základe toho môžeme konštatovať existenciu rôznorodosti výkladu tohto pojmu.

Podnik predstavuje základnú jednotku v rozhodovaní sa v prostredí ekonomiky, ktorý sa zakladá za rôznym účelom, s rôznou právnou formou, v rôznej veľkosti.

Podľa Obchodného zákonníka (§ 5) podnik môžeme definovať ako súbor hmotných, rovnako však aj nehmotných súčastí podnikania, s osobnou zainteresovanosťou. Na to, aby podnik mohol existovať, fungovať a vykonávať svoju činnosť, potrebuje isté práva, majetok, ale aj veci, patriace podnikateľovi, ktorý ich zhodnocuje v tomto procese. Tieto komponenty tak slúžia za účelom prevádzky podniku.

Ďalšia definícia, podľa Majdúchovej a Neumannovej (2014), uvádza podnik ako ekonomicky a právne samostatnú jednotku, založenú za účelom podnikania, vyplýva tak z praktických skúseností, a taktiež zahŕňa hlavné znaky podniku.

Podnik môžeme na trhu umiestniť v istom kolobehu fungovania hospodárstva, v strete ponuky i dopytu. Znázornenie prinášame na nasledujúcom obrázku 1. Podniky sa nachádzajú v toku a interakciách ponuky a dopytu na rôznych trhoch, kde hľadajú odbyť pre svoju produkciu.

Obrázok 1 Umiestnenie podniku v hospodárstve

Zdroj: Kováč a kol. (2003)

Podstatné znaky definujú podnik a dávajú mu jedinečnosť existencie. Hovoríme pri tom o niekoľkých princípoch, ktoré mu zároveň umožňujú pôsobiť v trhovom prostredí.

Týmito podstatnými znakmi podniku sú podľa Majdúchovej a Neumannovej (2014):

- princíp kombinácie výrobných faktorov, čo znamená, že do procesu vstupujú základné výrobné faktory, ktoré zapríčiňujú úspešnosť alebo neúspešnosť podnikateľskej činnosti,
 - hovoríme pri tom o ich rôznych formách, najmä o ľuďoch, ktorých môžeme považovať aj za najcennejší kapitál, o strojoch, zariadeniach a iných vstupoch, ktoré obstarávame, vhodne kombinujeme, aby sme si ich následne účelne využili,
- princíp hospodárnosti, ktorý hovorí o úsilí transformovať vstupy na výstupy, avšak nie akýmkoľvek spôsobom, naopak vyjadruje snahu, o čo najvyššiu efektívnosť

a maximálne využitie v procese, s cieľom dosiahnutia želaného výsledku, v podobe výstupu,

- princíp finančnej rovnováhy, ktorý sa odráža v istej likvidite podniku.

V rozvinutých ekonomikách, kde funguje trhové hospodárstvo, štát nezasahuje do činnosti podnikov. Angažuje sa len v oblastiach neatraktívnych pre súkromný sektor, avšak rovnako potrebných, a to najmä pre udržanie všeobecného blaha, či prospechu (napr. oblasť ochrany životného prostredia, sociálne podnikanie).

Činnosťou podniku je logicky podnikanie. Najjednoduchšiu definíciu ponúka Zákon 513/1991 Obchodný zákonník v § 2 ods.1, kde sa podnikaním vymedzuje sústavná činnosť. To znamená:

- že sa neprerušuje,
- musí byť vykonávaná zároveň samostatne podnikateľom, a to vo vlastnom mene, nie na základe pracovnej zmluvy, ako je tomu v prípade zamestnávateľa a zamestnanca,
- na vlastnú zodpovednosť, nezastupuje tak nikoho záujmy.

Zámerom je, ako sme už spomínali, istý druh zisku, v rôznych podobách. V súčasnosti však cieľom môže byť aj merateľný pozitívny vplyv, v oblasti sociálnej práce. Tu však hovoríme o hospodárskej činnosti registrovaného sociálneho podniku. Jeho fungovanie je založené na iných princípoch ako u ostatných podnikov.

Tieto sociálne podniky postupujú podľa vlastného legislatívneho rámca, kde deklarujú účel založenia a vykonávania výberom činnosti, ukotvených v zákonnej podobe. Zväčša ide o istý druh verejnoprospešného charakteru, so zamestnávaním znevýhodnených osôb. V hospodárstve krajiny zastupujú iné funkcie, avšak rovnako dôležité, ako ostatné podniky.

Podnikanie je bezprostredne spojené s aktivitou nielen jednotlivcov, ale aj skupín či istých organizácií. Z toho dôvodu existuje množstvo jeho variácií. Tie sa menia v tlaku interakcie socioekonomického vývoja. Existujúce definície podnikania možno rozdeliť na užšie alebo aj tradičné chápanie podnikania a širšie chápanie podnikania (Holienska, 2018).

Užšie chápanie môžeme interpretovať Wenekersom a Thurikom (In Stokes - Wilson, 2010), ktorí hovoria o podnikaní, ako o tendencii nadania a ochoty jednotlivcov

(v rôznych interakciách s okolím alebo aj samostatne) chápať a kreovať nové ekonomické možnosti - tie najmä v súvislosti s novými produktami, službami, procesmi, postupmi, atď. Istým spôsobom podnikatelia podstupujú neistotu, prekážky, nakoľko sa musia správne rozhodnúť o ich umiestnení, forme, spôsobe a vykonať rad ďalších rozhodnutí.

Širšie chápanie podnikania môžeme prevziať od Joint Research EÚ Centre (2016), kde je dôrazom prierezová právomoc použiteľná jednotlivcami alebo skupinami, či organizáciami, vo všetkých sférach života. Potom je podnikanie správanie sa na podklade potenciálu a nápadov a následne ich kreovanie do pozície vytvárania hodnoty pre iných. Tá môže mať rôzny charakter, nielen finančný, ale aj sociálny alebo kultúrny.

Ak hovoríme o podnikoch, založených a fungujúcich podľa Obchodného zákonníka, potom je potrebné definovať aj dôležité znaky podnikania:

- *samostatné konanie hospodárskych subjektov,*
- *iniciatívnosť,*
- *právna a ekonomická erudovanosť,*
- *tvorivý prístup k riešeniu praktických problémov,*
- *schopnosť improvizácie a používania netradičných riešení,*
- *ochota preberať a schopnosť reálne zhodnotiť podnikateľské riziko“ (Majdúchová – Neumannová, 2014, s. 18).*

Samostatné konanie, ako sme už spomenuli vyššie, súvisí najmä s vystupovaním osoby podnikateľa, za účelom vykonávania podnikateľskej činnosti. Môže pri tom zamestnávať iné osoby, za týmto zámerom.

Iniciatívnosť vychádza z presvedčenia vyvíjať takú činnosť, ktorá vedie k dosahovaniu zisku, hlavne v súvislosti s konkurenčným prostredím.

Keďže podniky pôsobia v rôznych odvetviach, očakáva sa, že existuje istá znalosť právnej a ekonomickej stránky ich fungovania. Ich charakter ich predurčuje k ovládaniu predpisov a dosahovaniu hospodárnosti.

Tvorivý prístup k riešeniu praktických problémov spočíva predovšetkým v záujme podpory tvorivosti, a to v trende orientácie na znalostnú ekonomiku, rovnako v požiadavke skracovanie inovačných cyklov produktov a služieb, ako aj v hospodárnosti a efektívnosti.

Investície do stimulov tvorivosti sú priamoúmerne ich vplyvom na konečné výsledky (Kováčová, 2009).

Schopnosť improvizácie a používania netradičných riešení môžeme chápať osobitne v súvislosti s výskytom atypických situácií, vyžadujúcich si konštruktívnosť v riešení. Môžeme tak hovoriť o koordinácii v úsilí istej manipulácie situácie vo vlastný prospech (Závodná a kol., 2020).

Ochota preberať a schopnosť reálne zhodnotiť podnikateľské riziko znamená, podľa autorov Raucha a Freseho (2012), dva pohľady. Prvý, tradičnejší, pojednáva o tom, že podnikanie a s tým spojené rozhodovanie prebieha v predpokladoch neistoty. Z toho dôvodu túto činnosť vykonávajú tí náchylnejší k riziku, resp. s nízkou mierou odporu voči nemu. Druhý pohľad koncipuje do tejto charakteristiky aj nevyhnutnosť dosahovania výsledkov. To je podmienené ochotou podnikateľov vkladať vlastný výkon do vzťahu k riziku. Často sa stáva, že žiaduce výsledky nie sú dosahované podľa predstáv. Jeden alebo druhý pohľad je podmienený subjektívnosťou. Tá plynie z povahy každého jednotlivca, zohľadňujúc informácie, skúsenosti, ale aj charakter.

Slovenský právny poriadok upravuje podnikanie najmä v spomínanom Obchodnom zákonníku. Je dôležité, pre naplnenie tohto pojmu, dodržiavanie zásady sústavnej činnosti, i keď existujú prípady, ktoré dovoľujú vybočenie. Príkladom je sezónnosť prác, vyznačujúcich sa vykonávaním podnikania v istej časti roka, z dôvodu napríklad pôsobenia počasia. Takýmto príkladom môže byť zber úrody, či prevádzka lyžiarskych vlekov.

Ak však hovoríme o príležitostnej činnosti, nepodmienennej relevantnými faktami, vtedy nemôžeme vraviť o sústavnej činnosti. Ako príklad možno uviesť prerušenie živnostenského oprávnenia na istý čas, resp. jeho pozastavenie.

Samostatné vykonávanie činnosti je kritérium, ktoré oddeľuje pôsobenie od práce v pracovnom pomere. Podnikateľská činnosť sa vykonáva na základe vlastných rozhodnutí, nie pokynov nadriadeného, nie pre iné osoby, a ak je takáto činnosť vykonávaná, tak nie na základe pracovnej zmluvy, ale na podklade obchodnoprávneho vzťahu, ktorý sa riadi inými legislatívnymi ustanoveniami.

V našom výpočte definícií a charakteristík sme uviedli pomerne úzky pohľad na podnikanie. Ako hovorí Holienka (2018), podnikanie ako orientácia činnosti na zisk v trhovom prostredí je dnes už prekonaná definícia. Dôvodom je okrem tradičnej podoby

sústredenia sa podnikania aj reakcia na súčasný nielen hospodársky spoločenský vývoj, ale aj jeho sociálny rámec a vznik nových foriem podnikania. S tým sa spájajú aj nové typické znaky a prejavy.

Doteraz sme definovali podnik a podnikanie vo všeobecnej rovine. V nasledujúcej kapitole bližšie priblížime tieto pojmy v konkrétnom odvetví, a to cestovný ruch.

1.2 Podniky a zariadenia cestovného ruchu a služby cestovného ruchu

Podniky pôsobiace v cestovnom ruchu sa odlišujú od tradičných, ostatných podnikov charakterom ponuky. Tá je založená na snahe uspokojenia nehmotných potrieb a i keď tie majú nezastupiteľné miesto v hodnotovom rebríčku jedincov, neradia sa k primárnym potrebám.

1.2.1 Cestovný ruch

Cestovný ruch reprezentuje spôsob nasýtenia rôznych potrieb, ktoré majú charakter prepojenia s voľným časom a snahou o jeho aktívne využívanie, napr. poznávanie, oddych, zdravie, odpočinok, rôzne formy vyžitia, ale aj pracovne strávený čas. Sprievodnými potrebami je však aj potreba ubytovania, stravy, hygieny, oblečenia, atď. Zariadenia, ktoré upokojujú tieto potreby, však nepokrývajú celú ponuku služieb. Na to sú potrebné dodatočné služby, vo forme najmä bánk, poisťovní, zdravotníckych alebo kultúrnych zariadení, obchodov, taxislužby a pod., ktorých charakter ponúkaných tovarov má participujúci charakter (Dujavová, 2014). Ten je daný najmä ich umiestnením v lokalite dopytu návštevníkov po službách cestovného ruchu.

Cestovný ruch si častokrát dávame do súvisu s pojmi ako je dovolenka, oddych, rekreácia, kultúra a podobne. Sú to aktivity, ktoré sú vykonávané mimo svojho bežného prostredia. Najčastejšou definíciou cestovného ruchu je určenie podľa Svetovej organizácie cestovného ruchu (UNWTO) (2019), kde sa cestovný ruch realizuje prostredníctvom činnosti osôb, ktoré cestujú z miesta svojho bežného prostredia života a pôsobenia. Dĺžka takto stráveného času nepresahuje jeden rok a účelom je najčastejšie rekreácia, obchodné cesty alebo aj iné dôvody.

Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky (2006) hovorí o cestovnom ruchu, ako o uspokojovaní potrieb, ktoré nadväzujú na potreby cestovania a pobytu mimo miesta vlastného bydliska. Účelom je pri tom oddych, práca, riešenie zdravotných problémov,

poznávanie, zábava, vyžitie v kultúre alebo v športe. Vytvára sa tak harmónia komplexnosti zážitku.

Cieľom podnikov cestovného ruchu je poskytovať služby.

Službu možno definovať ako istý výkon alebo nejakú činnosť, ktorú poskytovateľ poskytuje alebo dáva spotrebiteľovi. Služba je nehmotná a nemá žiadne vlastnícke práva (Kita a kolektív, 2017).

Zákon č. 136/2010 Z. z. o službách na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov uvádza definíciu služby takto: „*pod pojmom služba sa rozumie samostatne zárobková činnosť v oblasti priemyslu, výroby, obchodu alebo remesla, taktiež činnosť slobodných povolání.*“

Bez ohľadu na sektor poskytovania služieb, je pre ne charakteristických niekoľko znakov:

- nehmotnosť, tá znamená, že nie je možné ju vopred vyskúšať, vidieť, a potom použiť,
- nemožno ju zhodnotiť žiadnym zmyslom,
- neoddeliteľnosť, ktorá hovorí o neschopnosti oddeliť jej výrobu a použitie,
 - o zákazník je účastník poskytovania služby, pričom podmienkou je vzájomné stretnutie poskytovateľa a užívateľa, v zmysle realizácie služby v prítomnosti,
- premenlivosť, v podobe prisudzovania vlastností službám, v závislosti od užívateľa,
 - o o kvalite rozhoduje každý individuálne,
- poskytovanie sa líši nielen v spojení s rôznymi producentami, ale môže sa odlišovať aj v rámci poskytovania jednou organizáciou,
- zničiteľnosť, spájaná s neschopnosťou skladovania služby, opätovne predávať, či vrátiť ju použitú,
 - o to však neznamená, že ju nemožno reklamovať alebo žiadať kompenzáciu, v prípade existencie nespokojnosti,
- nemožnosť vlastníctva súvisí s nehmotnosťou služby, to znamená, že i keď má zákazník právo využiť službu, nemôže si ju privlastniť (Halásková, 2019).

Významným faktorom v cestovnom ruchu je práve služba, pretože ovplyvňuje mieru uspokojovania potreby účastníkov cestovného ruchu. Tie môžu byť primárne alebo

sekundárne a môžu byť uspokojené voľnými statkami, ako sú napríklad čistý vzduch, slnečné žiarenie, more, príroda, alebo hmotnými statkami, produktami alebo službami. Primárne potreby sú napríklad potreba športového a kultúrneho vyžitia, odpočinku, rekreácie, zábavy, sekundárne potreby sú napríklad potreba prenocovania, cestovania (Orieška, 1998).

Ak hovoríme o potrebách v cestovnom ruchu, potom môžeme hovoriť o existencii primárnych, na ktoré nadväzujú sekundárne, avšak zväčša poskytované inými podnikmi, ako tými, ktoré uspokojujú tie primárne.

Okrem základných definovaných potrieb, popísaných vyššie, v cestovnom ruchu existujú a vznikajú aj dodatočné potreby, úzko s nimi súvisiace, ktoré môžu byť uspokojované týmito službami:

- dopravné služby,
- ubytovacie služby,
- informačné služby,
- kongresové služby,
- animačné a sprievodcovské služby,
- stravovacie služby,
- kultúrno-spoločenské služby,
- športovo-rekreačné služby,
- kúpeľné služby (Gúčik, 2011).

Nosnou témou našej diplomovej práce sú gastro prevádzky, preto sa konkrétne zameriame, v nasledujúcom texte, na stravovacie služby.

Stravovacie služby

Stravovacie služby uspokojujú základné potreby výživy. „*Ide o služby základného stravovania (ponuka a predaj kompletného menu vrátane nápojov, ktoré poznáme pod označením obed alebo večera), doplnkového stravovania a občerstvenia ako aj spoločenské a zábavné služby, spojené s hudobnou produkciou, kultúrnym programom, prípadne ďalšie. Stravovacie služby poskytujú viaceré kategórie pohostinských zariadení*“ (Orieška, 2011, s. 74).

Stravovacie služby sú základom rozvoja cestovného ruchu. Ich absenciou nedochádza k plnohodnotnému uspokojovaniu potrieb. Je zároveň potrebné si uvedomiť, že stravovacie služby sú poskytované diferentne vzhľadom k zákazníkom. Časť z nich je poskytovaná širokej verejnosti, napr. formou predaja potravín v obchodoch a potom je tu časť, poskytovaná vybranému okruhu zákazníkov, napr. hotel najvyššej kvality.

Stravovanie v cestovnom ruchu spája služby nielen v poskytovaní pre účely spotreby, ale zahŕňa aj samotnú výrobu, distribúciu zákazníkovi (Lovelock, Patterson, 2015). To znamená, že obsahuje celý komplex služieb, spojených s uspokojovaním tejto potreby.

Ako sme uviedli na začiatku kapitoly, stravovacie služby plnia funkciu výživy. Okrem toho sú však viazané aj na isté miesto, prejavujú sa vlastnosťou nedeliteľnosti a potrebou kontaktu poskytovateľa a zákazníka. Príjem tejto služby pôsobí na zákazníka individuálne, hodnotí ich kvalitu. Okrem toho však vstupuje do tohto vzťahu aj miesto, kde dochádza k prijímaniu tejto služby, čo má rovnako silný vplyv na zážitok.

Na základe uvedeného je potrebné, v nasledujúcom texte, zadefinovať aj podniky a zariadenia pôsobiace v cestovnom ruchu – najmä v gastropriestore.

1.2.2 Podniky a zariadenia cestovného ruchu

Podniky cestovného ruchu najímajú prácu a obstarávajú ďalšie výrobné faktory na produkciu statkov a služieb, aby uspokojili dopyt návštevníkov v cestovnom ruchu, kde ich ponúkajú ako jednotlivé služby alebo ako balíky služieb (Fuchs, 1993).

Niekoľko autorov charakterizuje podniky v cestovnom ruchu ako podniky služieb (napr., Gúčík, 2011). Ich cieľom je produkcia statkov a služieb, tak aby došlo k uspokojeniu potrieb návštevníkov. Podľa Gúčika sú náročnejšie na kapitál a kvalifikáciu jednotlivých zamestnancov, nakoľko ide o ponuku služieb v rozmanitých oblastiach pôsobenia. Zároveň dáva dôraz na nutnosť súčinnosti v mieste lokalizácie.

V ďalšej kapitole sa bližšie na tieto faktory pozrieme a charakterizujeme, čo konkrétne v tomto odvetví znamenajú a ako pôsobia.

Podniky cestovného ruchu sú v súčasnosti nútené prispôbiť sa veľkému spektru služieb daného odvetvia, dynamickosti tokov, trendov jeho rozvoja, ktoré sú podmienené najmä vplyvom nových tendencií v behaviorálnej a inkluzívnej ekonomike, ako aj

ekonomike dojmov. To zapríčiňuje budúcu tendenciu rozvoja nových pohľadov jednak na kreovanie a jednak aj na zdokonaľovanie ponuky týchto podnikov (Baldinyuk, 2014).

Podniky v cestovnom ruchu členíme podľa viacerých hľadísk. Základné delenie možno označiť podľa toho, kto tieto služby ponúka a potom toho, kto ich prijíma. Tak hovoríme hlavne o producentoch služieb a ich sprostredkovateľoch:

Producenti služieb:

- ubytovacie zariadenia,
- pohostinské zariadenia,
- dopravné zariadenia,
- kúpeľno-liečebné a wellness zariadenia,
- kongresové zariadenia,
- kultúrne zariadenia,
- športovo-rekreačné zariadenia (Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky, 2006).

Sprostredkovatelia služieb podľa Ministerstva dopravy Slovenskej republiky (2006):

- Cestovné kancelárie a cestovné agentúry
- Turistické informačné centrá
- Distribučné systémy v cestovnom ruchu (globálne distribučné systémy, internetové systémy rezervovania, online cestovné kancelárie)

Ďalším kritériom delenia je hľadisko spotreby v cestovnom ruchu. Podľa neho podniky členíme na:

- Charakteristické podniky – vytvárajú charakteristické produkty pre cestovný ruch, napr. ubytovacie zariadenia, cestovné kancelárie a agentúry a pod.
- Špecifické podniky – majú viacúčelový charakter, primárne uspokojujú miestne obyvateľstvo a sekundárne návštevníkov cestovného ruchu, napr. dopravné podniky, kúpeľno-liečebné podniky, poisťovne.
- Podniky zabezpečujúce činnosť priemyslu cestovného ruchu – podniky, ktoré profitujú z cestovného ruchu, pretože uspokojujú dopyt podnikov, ktoré sú charakteristické a špecifické pre toto odvetvie, napr. tým, že dodávajú suroviny a zariadenia vybavenosti podnikom cestovného ruchu (Ministerstvo dopravy

a výstavby Slovenskej republiky, Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, 2020).

Z procesného hľadiska členíme podniky na:

- Podniky vo vysielajúcom mieste – poisťovne, cestovné kancelárie a ďalšie organizácie, ktoré poskytujú spotrebný úver na financovanie účasti na cestovnom ruchu
- Zariadenia pri cestných trasách – podniky, v ktorých návštevníci nakupujú pohonné hmoty, občerstvenie a pod.
- Zariadenia v cieľovom mieste – ubytovacie zariadenia, kúpeľno-liečebné zariadenia, športovo-rekreačné zariadenia, požičovne športového príslušenstva a pod. (Gučík, 2011).

Náš výpočet je možno diferencovať na podklade rôznych pohľadov nazerania na činnosti v cestovnom ruchu. Podstatou je však poznanie širokého spektra podnikov, ktoré sa tu nachádzajú a rôznymi cestami uspokojujú potreby návštevníkov.

1.2.3 Faktory hospodárskej činnosti podnikov cestovného ruchu

Zdrojom konkurenčnej výhody služieb cestovného ruchu sú práve podniky so svojimi silnými stránkami, ktorými disponujú lepšie ako konkurencia, podnikovými zdrojmi a spôsobilosťami (tu radíme napr. hodnotový reťazec, disponovanie istým know how). Najľahšie pri tom možno kopírovať hmotné zdroje a najťažšie zase spôsobilosti, dané charakterom ľudského kapitálu. Dôvodom je práve hodnotový reťazec, podmienený spokojnosťou klientov, ktorá je evokovaná bezprostredným kontaktom. Ten podmieňujú subjektívne hodnotenia spokojnosti (Gončárová, a kol. 2021).

Snahou podnikov, v udržateľnom cestovnom ruchu, je splniť tri ciele:

- sociálne, keď uspokojovaním dopytu návštevníkov sa sprostredkovane plnia potreby zamestnancov, keďže za produkty si návštevníci platia a tieto platby prichádzajú sčasti do plátov pracovníkov všetkých odvetví, podieľajúcich sa na uspokojovaní potrieb,
- ekonomické ciele s ohľadom na maximalizáciu hospodárskej činnosti podniku, ktorému z toho plynie zisk,
- ekologický cieľ ako súčasť ochrana životného prostredia.

Faktory, ktoré ovplyvňujú činnosť podnikov, sú:

- podniky služieb,
- sezónny charakter,
- kapitálová náročnosť,
- malé a stredné podniky s vysokým podielom ľudskej práce,
- náročnosť na kvalifikovanosť zamestnancov,
- nevyhnutnosť spolupráce v mieste lokalizácie (Gučík, 2011).

Podniky služieb cestovného ruchu, produkujúce statky a služby cestovného ruchu.

Cestovný ruch vo všeobecnosti predstavuje odvetvie, kde cieľom alebo vedľajšou činnosťou, je vytváranie zásob. Existujú však podniky, pôsobiace v tomto odvetví, kde je potreba zásob nevyhnutná, príkladom je aj gastropodnik. Služby v cestovnom ruchu sú komplementárne, čím je spolupráca s inými podnikmi, v cieľových miestach, dôležitá.

Nízke bariéry vstupu do odvetvia, vysoká cenová konkurencia a vysoké fixné náklady, ako aj pomerne jednoduchá identickosť ponúkaných služieb, predstavuje pre tieto podniky vyššiu potrebu schopnosti byť konkurencieschopný, ako je tomu inde v odvetviach (Singal, 2015). Inak povedané, tieto podniky musia byť vysoko konkurencieschopné, sledovať trendy, prinášať inovatívnosť v ponuke, aby boli schopné obstáť oproti ostatným. Jednoduchosť vstupu do odvetvia umožňuje každému podniku začať svoju podnikateľskú činnosť bez väčšieho vynaloženého úsilia. To stavia súčasne etablované podniky v odvetví do pozoru, ak chcú prežiť.

Sezónny charakter

Tieto podniky majú zväčša sezónny charakter, preto práve lokalita a ročné obdobie značne ovplyvňujú ich ekonomickú činnosť. Podmienené sú najmä prírodnými a sociálnymi faktormi (tradicie, školské prázdniny).

Väčšina destinácií, slúžiacich cestovnému ruchu, nielen u nás, ale všade vo svete, podlieha sezónnosti. Z toho dôvodu tieto s veľkými výkyvmi v tomto fenoméne musia čeliť variabilným výzvam, ku ktorým radíme vysokú zaťaženosť v silných obdobiach a naopak vyťaženie v slabých obdobiach, vyššie ceny, neuspokojivú infraštruktúru a dostupnosť pracovných príležitostí mimo sezón. Sezónnosť preto považujeme za merateľnú vlastnosť,

ktorá vplýva na všetky sféry života, najmä však s pretenziou v ekonomike a v sociálnych dopadoch (UNWTO, 2021).

Príčiny sezónnosti pri tom môžu mať rôzny charakter:

- prirodzené, ako je striedanie ročných období a na to nadväzujúce klimatické pomery,
- inštitucionálne, kde radíme napr. prázdniny (UNWTO, 2021).

Poznaním týchto faktorov sa značne zjednodušuje možnosť včasnej reakcie a pripravenosti, ktoré so sebou nesú.

Kapitálová náročnosť

Podniky sú náročné predovšetkým na kapitálové investície, hlavne vo vybavení ubytovacích a stravovacích zariadení a v samotnej výstavbe hotelov, športovo-rekreačných zariadení, ale aj ostatných prevádzok. Návratnosť tejto investície je o to náročnejšia, ak sú objekty využívané len v sezónach, resp. je potrebné jej zohľadnenie najmä v dôsledku plného nevyužitia rovnakým spôsobom celý rok. Na tvorbu cien má nepriaznivý vplyv vysoký podiel odpisov dlhodobého majetku.

Toto odvetvie je postavené, najmä v dôsledku rozsiahleho vlastníctva nehnuteľností, pozemkov, zariadení a budov, do kapitálovo náročných odvetví. Ich vlastníctvo podmieňuje na jednej strane možnosť zábezpeky pri úveroch, na druhej strane však môže viesť k vysokým záväzkom v kapitálovej štruktúre a vysokému pákového efektu (Singal, 2015).

Malé a stredné podniky s vysokým podielom ľudskej práce

V cestovnom ruchu, z hľadiska počtu zamestnancov, ide o malé a stredné podniky. Na efektívnosť podnikových činností – kvalifikovanosť riadenia, efektívnosť využívania techniky a moderných technológií a aj na slabé postavenie medzi konkurentmi na trhu, má vplyv práve veľkosť podniku. Na riešenie týchto negatívnych stránok existujú dve cesty, a to koncentrácia alebo integrácia. Koncentráciou myslíme zväčšovať ekonomickú silu podniku akumuláciou kapitálu na investície – rozširovanie podniku. Integráciou vieme podniky spájať do väčších celkov.

Cestovný ruch, vďaka silnej súčinnosti a nadväznosti na ostatné odvetvia, dokáže podnecovať tvorbu dostatku pracovných miest. Prispieva k tomu aj nižšia kapitálová

náročnosť na vytvorenie pracovného miesta. Tá je, oproti iným odvetviam, napr. poľnohospodárstvo, chemický priemysel, aj trikrát nižšia. Z toho dôvodu je nosným prvkom podpora vytvárania pracovných príležitostí v tomto odvetví (Gučík a kol. 2014).

Podľa väčšiny autorov (napr. Hvolková (2014), Ahmad a kol. (2020)) práve malé a stredné podniky dominujú v sektore cestovného ruchu. Príčiny možno hľadať najmä v:

- prehľadnejšej organizačnej štruktúre,
- efektívnejšej komunikácii, vďaka vyššej schopnosti pružnosti rozhodovania,
- možnom výskyte menšieho počtu konfliktov,
- rýchlejšej aplikácii princípov spoločenskej zodpovednosti, ale aj
- schopnosti lepšie reagovať na požiadavky trhu.

Naopak k negatívam radia najmä nižšie množstvo disponibilných finančných zdrojov. To môže mať za následok:

- obmedzenú možnosť zavádzania inovácií,
- oklieštené možnosti výmeny a obstarania technológií,
- nižšie možnosti v odmeňovaní zamestnancov (Hvolková (2014), Ahmad a kol., 2020).

Za posledné monitorované obdobie, až 99 % aktívnych podnikov na Slovensku, pôsobilo ako malé a stredné podniky. Z hľadiska zamestnanosti ich podiel tvoril viac ako polovicu celkovej zamestnanosti našej krajiny (Belas a kol., 2015)

Náročnosť na kvalifikovanosť zamestnancov

Keďže v cestovnom ruchu dochádza k priamemu styku zamestnancov so zákazníkmi, v podnikoch sa dbá na kvalifikovanosť zamestnancov. Odbornosť zamestnancov sa prejavuje v spokojnosti návštevníkov, čím je následne ovplyvnená veľkosť dosiahnutých tržieb.

Nevyhnutnosť spolupráce v mieste lokalizácie

Keďže podniky cestovného ruchu pracujú pre miestny a regionálny trh, spolupráca s inštitúciami verejného sektora je veľmi dôležitá. Inštitúcie verejného sektora sú orgány štátnej správy a samosprávy. Tak ako činnosť podnikov cestovného ruchu a výsledky

podnikania značne ovplyvňujú miestny a regionálny trh práce, tak ovplyvňujú aj sociálnu situáciu zamestnancov a stav technickej a sociálnej infraštruktúry .

Na druhej strane je potrebné aj uviesť, že konkurencieschopnosť medzi jednotlivými podnikmi, inštitúciami je žiadúca pre ich profesionálny posun a snahu o inovatívnosť ponúkaných služieb. Ako však tvrdí Costa a Lima (2018) spolupráca a kooperácia je podkladom k zvyšovaniu efektívnosti a základným nástrojom úspechu, ako aj ich životnosti. Rovnako sú nevyhnutné k rastu dopytu, jeho udržateľnosti, ale aj celkového rastu hospodárstva krajín, pri dodržaní požiadaviek sociálneho blahobytu a rešpektu environmentálnych ohraničení. Porter a Kramer (2011) ešte dodávajú, že takáto spolupráca podnecuje pridanú ekonomickú hodnotu pre spoločnosť, v konzekvencii jej potrieb a výziev.

Gastro prevádzka, ako druhotné špecifikum poskytovania služieb v oblasti cestovného ruchu, je do značnej miery ovplyvnená návštevnosťou daného miesta, nakoľko je poskytovateľom stravovacích služieb.

Je potrebné povedať, že primárne nie sú založené ako podniky cestovného ruchu, podieľajú sa však svojou činnosťou na jeho fungovaní a prosperite. Zároveň čerpajú z výhod jeho realizácie v okolí, v doméne činnosti sa však musia sústreďovať na celoročnú ponuku, bez ohľadu na aktuálny stav a vývoj v cestovnom ruchu.

1.3 Finančná analýza

Doposiaľ uvedené kapitoly pojednávajú o charakteristike podnikania, gastro priemysle a pod. Každý podnik, bez ohľadu na oblasť pôsobenia, však produkuje a následne aj vykazuje svoju podnikateľskú činnosť, ktorú zachytáva v príslušných výkazoch a tie sa následne interpretujú rôznymi metódami. Jednou z nich je aj finančná analýza.

„Finančno-ekonomická analýza je materiál, ktorý rekapituluje a hodnotí výsledky podniku za analyzované obdobie, identifikuje a kvantifikuje okolnosti (činitele), ktoré ich determinovali doterajší vývoj a dosiahnuté výsledky prolonguje do budúcnosti a všetko to komprimuje do návrhu opatrení, ktorých realizácia má zabezpečiť dosiahnutie podnikových cieľov“ (Zalai, 2010, s. 18).

J. Štofková a kol. (2005, s. 173) definuje finančnú analýzu ako *„ohodnotenie minulosti, súčasnosti a predpokladanej budúcnosti finančného hospodárenia firmy. Jej cieľom je poznať finančné zdravie firmy, identifikovať slabiny, ktoré by mohli v budúcnosti*

viest k problémom a determinovať silné stránky, na ktorých by firma mohla stavať. Ako nástroj ohodnotenia finančného zdravia je finančná analýza používaná rôznymi ekonomickými subjektami, ktoré majú záujem dozvedieť sa viacej o jej hospodárení.“

Hlavnou úlohou tejto analýzy je komplexnosť vyhodnotenia finančného postavenia, skutočností istého podniku. Je nápomocná pri odhaľovaní dôležitých skutočností, nakoľko vyhodnocuje, či je podnik ziskový, dosahuje optimálnu štruktúru kapitálu, rentabilitu alebo či dostatočne účinne využíva aktíva a je schopný splácať svoje záväzky (Knápková a kol., 2017).

Pomáha hlavne vlastníkom a manažérom podniku, nakoľko sú týmto spôsobom oboznámení s finančnou situáciou. Tá prispieva následne vo forme podkladu k strategickým rozhodnutiam, ďalším investičným postupom, a pod. Neskôr tieto výsledky môžu byť posúvané aj ďalej (Kislingerová a kol., 2010).

K týmto definíciám možno pridať poznanie Hrdého a Krechovskej (2009), že dôležitou požiadavkou je jej komplexnosť a sústavnosť.

Finančná analýza je tak neoddeliteľnou súčasťou spoločnosti v jej finančnom riadení. Dáva obraz o tom, kam spoločnosť dospela, v jednotlivých oblastiach hospodárenia aj ako celok. Aké predpoklady sa jej podarilo splniť, avšak aj tie, ktoré mala v úmysle dosiahnuť, ale nepodarilo sa. Časť príčin možno odhaliť práve finančnou analýzou. Zároveň je však potrebné mať na pamäti, že to, čo sa udialo v minulosti, už nemožno ovplyvniť. Možno sa však poučiť a takto získané informácie sú považované za cenné pre budúce rozhodovanie (Knápková a kol., 2017).

Existencia finančnej analýzy však sama o sebe nič nehovorí. Je potrebné ju dokázať správne interpretovať. Súhlasíme s Prokúpkovou a Svobodou (2014), že ide o sofistikovaný nástroj, ako vrcholnej funkcie celého účtovníctva. Pre jej správne využitie je tak potrebné, aby ten, kto ju interpretuje, vedel čítať účtovné záznamy a výkazy.

Finančnú analýzu je možné deliť z viacerých hľadísk, podľa toho, ako na ňu nazeráme a akým potrebám slúži, resp. čo sa potrebujeme dozvedieť.

Podľa časovej orientácie ju delíme na:

- „ex post“ finančnú analýzu – orientuje sa na súčasnú situáciu podniku, retrospektívou,

- dosiahnuté výsledky nie je možné zmeniť,
- analýzou sa snažíme prísť na príčiny súčasného stavu, ktoré nám pomôžu formovať budúce stratégie a operácie na vytvorenie opatrení na predchádzanie chýb z minulosti,
- „ex ante“ finančnú analýzu – orientuje sa na budúcu možnú situáciu podniku a jeho možný vývoj,
 - snaží sa vyvarovať negatívnemu vývoju,
 - podnik analýzou cieľi podchytenie problémov ešte skôr, než vypuknú do vážnejšieho štádia (Kotulič, Király, Rajčaniová, 2010).

Retrospektívna analýza začína najčastejšie hodnotením výkazov účtovnej závierky. Keďže ide o ex post, ide o minulé účtovné obdobie. Smery hodnotenia sú pri tom horizontálne a vertikálne. Pri horizontálnej analýze porovnávame hodnoty v rôznych časoch. Keďže ide o horizontálnu analýzu, sledujeme údaje v riadkoch. Tie vedú ku kombináciám vo vecnej súvislosti medzi ďalšími riadkami. Hovoríme tak o sledovaní vývoja, dynamike rastu alebo úbytku, vždy v sledovanom období. Vertikálna analýza oproti tomu dáva podklad k sledovaniu štruktúry celku, vzhľadom k samostatným položkám. Keďže ide o vertikály, sledujeme údaje stĺpcov (Vlachynský a kol., 2006).

Výsledky vyjadrujeme v absolútnych alebo pomerových hodnotách, pri čom sú, podľa potreby, dopĺňané metódou bilančných pravidiel. To v podstate znamená, že jednotlivé položky majetku majú byť kryté adekvátnym zdrojom, zohľadňujúc ich prevádzkový cyklus. Príkladom sú zásoby kryté krátkodobými zdrojmi, prevádzka gastro zase dlhodobými, napr. úverom (Janíčková, 2018).

Najpoužívanejšie pomerové ukazovatele sú likvidita, aktivita, zadlženosť, rentabilita, trhovú hodnotu (Ďurišová, Jacková, 2015).

Tieto ukazovatele, ako aj ich funkciu a význam, znázorňujeme na nasledujúcom obrázku. Je pri tom žiaduce, aby okrem ich výpočtu boli aj vhodne interpretované. To znamená aj porovnané, napr. s priemerom v odvetví, s konkurenčným podnikom a pod.

Likvidita, ako jedna z najčastejších ukazovateľov, uvádza schopnosť podniku disponovať množstvom prostriedkov, tak aby pokrývali splatné záväzky. Tieto ukazovatele sú podstatné z hľadiska finančnej rovnováhy (Růčková, 2019). Hovorí tak o optimálnom objeme najlikvidnejších častí, ktorými je podnik schopný hradiť svoje krátkodobé záväzky

(Janičková, 2018). Jednotlivé stupne, ako aj ich význam opisujeme už na spomínanom obrázku 2.

Aktivita udáva, akým spôsobom využívajú majitelia majetok, obchodné vzťahy. Uvádza, ako dlho trvá, kým sa jednotlivé zložky obeživa a krátkodobé záväzky premenia na finančné prostriedky (Janičková, 2018). Nedostatočné využitie nám indikuje dispozíciou majetku, ktorý podnik nedokáže dobre využiť. Naopak nedostatočný stav zásob zase privádza k myšlienke nízkeho objemu výroby a s tým spojenými možnosťami produkcie tržieb.

Zadlženosť, ako aj vyznieva z názvu ukazovateľa, hovorí o využití cudzích zdrojov na pokrytie vlastných potrieb, ale aj využitie vlastného kapitálu, ktorý je vo väčšine prípadov drahší ako ten cudzí, ale zároveň umožňuje väčšiu samostatnosť, nezávislosť.

Ukazovatele zadlženosti udávajú zloženie kapitálu a vzájomné pomery hodnôt vlastného a cudzieho kapitálu (Ďurišová, Jacková, 2015).

Rentabilita nám prináša údaje o schopnosti podniku vytvárať nové zdroje, dosahovať zisk prostredníctvom kapitálu. Hovoríme o celkovej efektívnosti, pričom vychádzame zo súvahy, aj výkazu zisku a straty (Růčková, 2019). Jednotlivé stupne, ako aj ich podstatu uvádzame opäť na obrázku 2.

Tradičné ukazovatele, popísané doposiaľ, na meranie finančnej výkonnosti, sú považované v súčasnej dobe za obmedzené, nakoľko sledujú hlavný cieľ - maximalizáciu zisku (Sedliačiková, 2011). Vzhľadom k úsiliu odstránenia tejto ich obmedzenosti vznikli nové metódy, ako napr. ekonomická pridaná hodnota (EVA), ukazovateľ trhová pridaná hodnota (MVA) respektíve metóda Balanced scorecard (BSC) (Hajdúchová a kol., 2019).

Môžeme však konštatovať, že i keď existujú rôzne spôsoby výpočtu ukazovateľov, či rôzne druhy, cieľom by malo byť schopnosť ich interpretácie a pochopenia indície smerovania podniku.

Ukazovateľ	Znak finančnej situácie	Merná jednotka	Názov	Vzťah pre výpočet	Odporúčaná hodnota	Poznámka
Likvidita	Finančná stabilita	koeficient	1. stupeň Cash ratio pohotovú	$\frac{\text{krátkodobý finančný majetok}}{\text{krátkodobé cudzie zdroje}}$	0,2 – 0,6	Na 1 peňažnú jednotku krátkodobých záväzkov pripadá 0,20 najlikvidnejších peňažných prostriedkov (finančného majetku) Pravidlo 1 ku 5
			2. stupeň Acid test ratio bežná	$\frac{\text{krátkodobý finančný majetok} + \text{krátkodobé pohľadávky}}{\text{krátkodobé cudzie zdroje}}$	1 – 1,5	Likvidné prostriedky musia "viac než kryť" krátkodobé dlhy
			3. stupeň Current ratio celková	$\frac{\text{krátkodobý finančný majetok} + \text{krátkodobé pohľadávky} + \text{zásoby}}{\text{krátkodobé cudzie zdroje}}$	2 – 2,5	Stav ohrozenia je výsledok nižší ako 1, keď ani speňaženie celého obežného majetku nepostačuje na pokrytie krátkodobých dlhov
Aktivita	Finančná účinnosť	počet dní	doba obratu zásob	$\frac{\text{zásoby}}{\text{tržby}/365 \text{ dní}}$	30	Využívajú sa hodnoty priemer-ných stavov na začiatku a na konci obdobia
			doba inkasa pohľadávok	$\frac{\text{pohľadávky}}{\text{tržby}/365 \text{ dní}}$		Doba splácania záväzkov má byť kratšia ako doba splácania pohľadávok
			doba splácania záväzkov	$\frac{\text{záväzky}}{\text{tržby}/365 \text{ dní}}$		Možnosť obchodného úveru, ale len do doby splácania dohod-nutej v obchodnej zmluve, inak hrozí penále
		koeficient	rýchlosť obratu resp. počet obrátok	$\frac{\text{tržby, resp. — náklady}}{\text{zásoby, resp. pohľadávky alebo záväzky}}$	maximum	Vyžaduje sa maximalizácia Vyjadruje, koľkokrát sa príslušná zložka majetku prejaví v tržbách
Zadlženosť	Finančná stabilita	%	stupeň zadlženosti celková zadlženosť	$(\text{záväzky}/\text{majetok}) \times 100$	max. 70	Spoločný súčet výsledkov tvorí 100 %; Vzájomný pomer hodnôt sa v čase mení
			stupeň finančnej samostatnosti	$(\text{vlastné imanie}/\text{majetok}) \times 100$	max. 30	
Rentabilita	Finančná efektívnosť	%	rentabilita (R) R tržieb	$\frac{\text{pohľadávky}}{(\text{čistý zisk}/\text{tržby}) \times 100}$	maximum	Vyjadruje, koľko zisku vygeneruje podnik z 1 peňažnej jednotky tržieb Označujú sa komplexné ukazovatele
			ROI R kapitálu	$[(\text{zisk} + \text{úroky})/\text{kapitál}] \times 100$		
			ROA R aktív	$(\text{zisk}/\text{aktíva}) \times 100$		
			ROE R vlastného kapitálu	$(\text{zisk}/\text{vlastný kapitál}) \times 100$		

Obrázok 2 Vybrané pomerové ukazovatele finančnej analýzy ex post

Zdroj: Janíčková (2018, s. 18)

Podľa charakteru informačných zdrojov finančnú analýzu delíme na:

- fundamentálnu analýzu
 - vzniká na základe vzájomných súvislostí medzi ekonomickými a mikroekonomickými javmi a dohadoch odborníkov,
- technickú analýzu
 - na rozdiel od predchádzajúcej analýzy, pri technickej analýze používame matematicko – štatistické metódy a kvantitatívne spracovanie dát (Sedláček, 2007).

Využitelnosť finančnej analýzy zvyšuje aj rozdelenie výsledkov na zásadné a čiastkové, kde za postavenie na trhu je podnik vďačný práve zásadným výsledkom a na ich formovaní sa podieľajú rôznou intenzitou čiastkové výsledky. Pri finančno-ekonomickom analyzovaní prechádzame dvomi okruhmi:

1. analýza súhrnných výsledkov – primárna analýza,
 - analýza súhrnných výsledkov sa označuje aj ako primárna analýza,
 - dôvodom je zásadnosť výsledkov, určených pre vedenie podniku, tak aby bolo schopné určiť ďalšiu schopnosť jeho rozvoja,
 - má relatívne stabilnú formu, nakoľko nezohľadňuje ani právnu formu, ani predmet činnosti analyzovaného podniku (Zalai a kol., 2013).
 - časťou analýzy súhrnných výsledkov je aj výrobková analýza,
 - tam sa zameriavame na súlad alebo nesúlad medzi dopytom na trhu a ponukou a na dopad na kvantitatívne výsledky,
 - podľa Zalaia (2010) je výrobková analýza odlišná v závislosti od toho, kto ju vykonáva a aký je časový horizont.
2. analýza parciálnych výsledkov – sekundárna analýza
 - je pestrejšia, rozmanitá, iná,
 - vďaka analýze súhrnnej dokážeme zistiť, napr. nízku likviditu, ktorá zapríčiňuje zlú finančnú situáciu,
 - naopak, pri analýze parciálnej, sa vieme dostať k analýze obratovosti zásob,
 - pomocou analýzy parciálnych výsledkov skúmame oblasti, ktoré nás dovedú k slabším, ktoré ovplyvňujú celkové podnikové výsledky,
 - nazýva sa aj sekundárna analýza, lebo hovorí o čiastkových výsledkoch,

- identifikuje „slabé“ miesta zistené v súhrnnej analýze,
- výsledky sú identifikované najmä pre odborné útvary,
- ide tak o detailnú a rozsiahlu analýzu slabín,
- príkladom je analýza využitia a viazanosti podnikových výrobných faktorov, analýza nákladov (Zalai, 2010).

Finančná analýza podniku patrí k interpretácii podnikových výsledkoch, ktoré závažne ovplyvňujú postavenie podniku a rozhodujú o vážnosti postavenia podniku. S ňou je spojených niekoľko podstatných aktivít podniku.

Finančnú situáciu podniku vieme zanalyzovať sústredením sa na hlavné formy jej prejavu, a tými sú už spomínané : likvidita, aktivita, zadlženosť, rentabilita a trhová hodnota podniku.

Podľa charakteru pôsobenia činiteľov, ktoré ovplyvňujú finančnú situáciu, činitele členíme na:

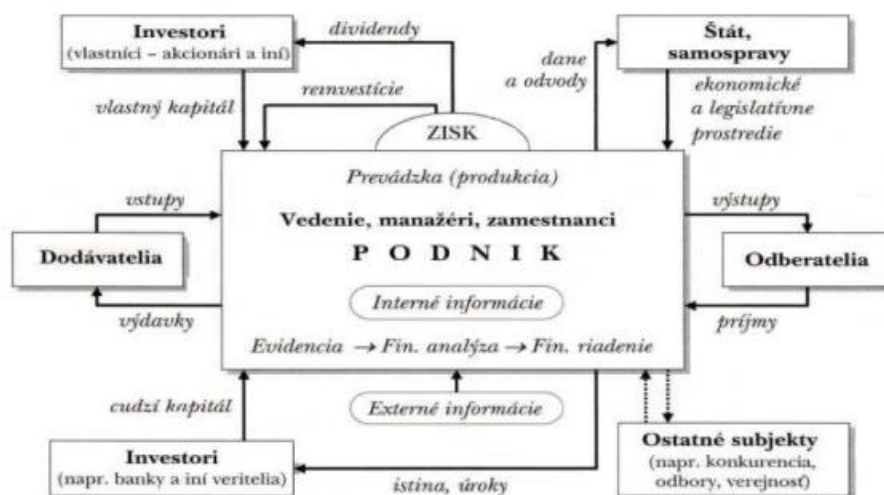
- externé
 - tieto činitele nemožno ovplyvniť vlastnou činnosťou,
 - vplyv na podnik majú z vonku, napr. daňová politika, politická situácia a ďalšie,
- interné
 - činitele môžu byť ovplyvnené podnikom,
 - ďalej ich rozdeľujeme na:
 - kvantitatívne činitele – dobré finančné zdravie je ovplyvnené úrovňou a medziročnou dynamikou rastu kvantitatívnych činiteľov,
 - kvalitatívne činitele – vypovedajú o úrovni schopnosti podniku meniť vstupy na výstupy,
 - hospodársky výsledok ukazuje na vzťah medzi nimi,
 - ak sú vstupy väčšie ako výstupy, podnik dosahuje stratu,
 - ak sú výstupy väčšie ako vstupy, podnik dosahuje zisk (Serenčes, a kol. 2014).

1.4 Užívatelia finančnej analýzy

Finančnou analýzou získajú záujemcovia potrebné informácie, ktoré napovedajú o finančnom stave podniku. Interná finančná analýza je vykonávaná podnikom, resp. audítormi, zncami z odboru na oceňovanie. Pri internej finančnej analýze sa čerpajú informácie z vnútro podnikového účtovníctva, štatistík a kalkulácií. Pri externej finančnej analýze sa získavajú dáta z verejne dostupných zdrojov, napr. účtovné výkazy. Je vykonávaná externými záujemcami (Grunwald, Holečková, 2009).

Podľa požiadaviek používateľov na informácie môžeme logicky deliť finančnú analýzu na externú, pre potreby externých partnerov a internú pre vnútorné potreby.

Vzájomné vzťahy a potreby, v rámci užívateľov finančnej analýzy, znázorňujeme na nasledujúcom obrázku 3. Nie sú tu vyobrazení všetci a vo všetkých interakciách. Ide o znázornenie najčastejších vzťahov.

Obrázok 3 Používatelia finančnej analýzy vo vzájomnom vzťahu s podnikom

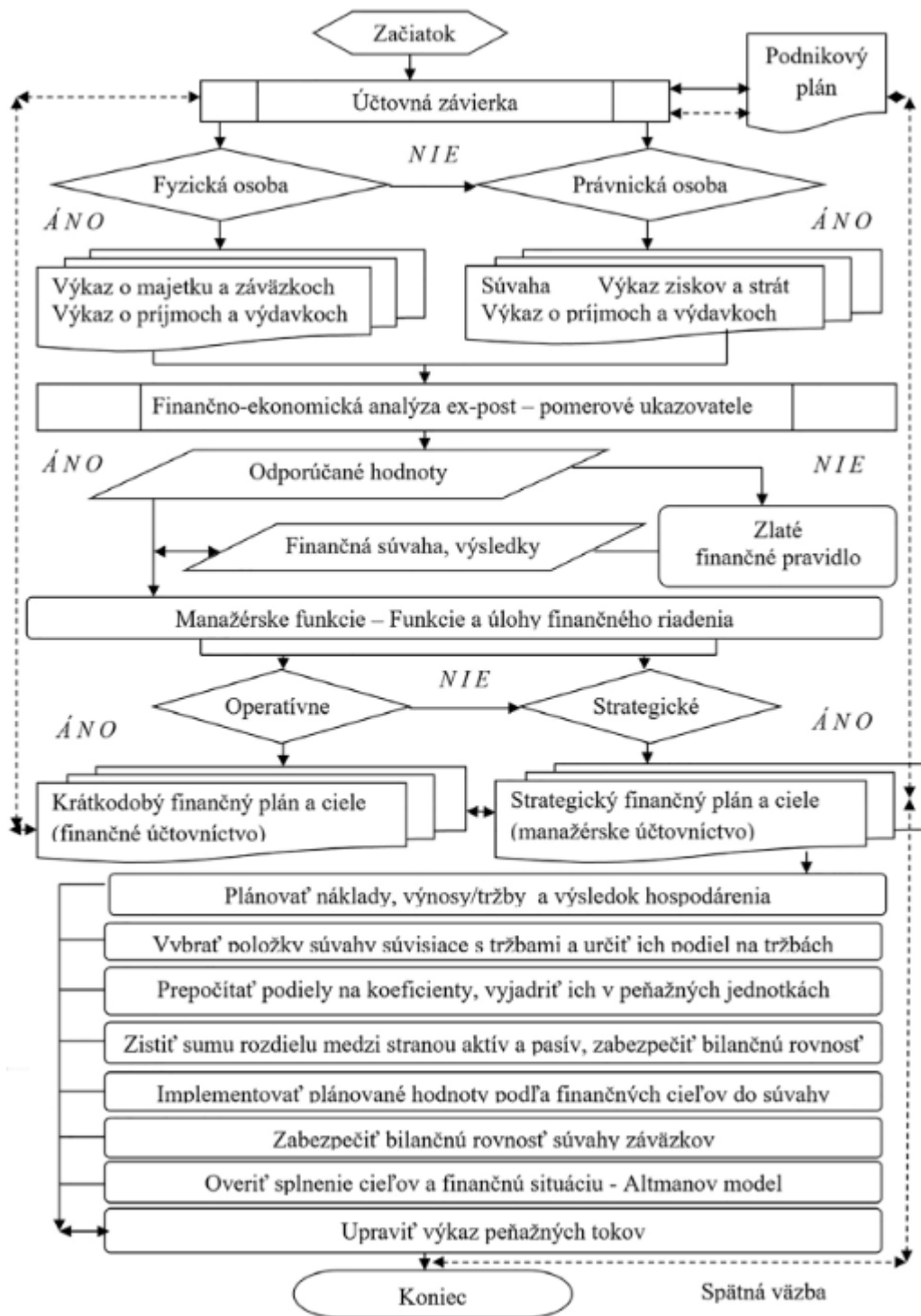
Zdroj: Kotulič, Király, Rajčaniová (2010)

1.4.1 Interní používatelia

Pre manažerov sú informácie získané finančnou analýzou podstatné najmä kvôli dlhodobému strategickému a operatívne mu riadeniu podniku. Vďaka informáciám o finančnej situácii podniku sa môžu správne rozhodovať pri získavaní finančných zdrojov, pri rozdeľovaní zisku, pri alokovaní voľných peňažných prostriedkov.

Samotná finančná analýza, bez jej vhodného prepojenia s ostatnými činnosťami manažérskeho rozhodovania a postupov, nereflektuje postavenie podniku, či jeho potreby v budúcom období. Pre lepšie pochopenie použitia finančnej analýzy najdôležitejšími užívateľmi finančnej analýzy, poukazujeme na jej previazanosť s plánmi podniku.

Obrázok 4 interpretuje správanie sa fyzickej aj právnickej osoby, na základe finančnej analýzy ex – post.

Obrázok 4 Finančná analýza a jej prepojenie s plánmi podniku

Zdoj: Janíčková (2018, s.20)

Týmto spôsobom môžeme poukázať na previazanosť so všetkými strategickými činnosťami podniku.

Zamestnanci môžu mať záujem o informácie o finančnej situácii podniku najmä kvôli záujmu o prosperitu a finančnú stabilitu podniku, v ktorom sú zamestnaní. Od toho totiž závisí ich pracovné miesto, mzdové podmienky (Grunwald, Holečková, 2009).

1.4.2 Externí užívatelia

Investori zisťujú informácie o finančnej situácii podniku hlavne z dôvodu investičného a kontrolného. Informácie im napomáhajú pri rozhodovaní o budúcich investíciách, upriamujú sa na výnosnosť vloženého kapitálu a mieru rizika. Kontrolné hľadisko si uplatňujú akcionári a vlastníci voči manažérom podnikov, ktorých akcie vlastní. Je to najmä preto, aby sa samotní akcionári a investori ubezpečili, že podnik prosperuje. Zaujímajú ich priebežné správy, napr. formou výročných správ. Sledujú stabilitu, likviditu podniku a disponibilný zisk (Kotulič, Király, Rajčaniová, 2010).

Banky a iní veritelia využívajú údaje z finančnej analýzy kvôli rozhodovaniu, či poskytnú alebo neposkytnú úver, zisťujú, či bude podnik schopný splácať úver s úrokmi, overujú si bonitu dlžníka, finančné zdroje a majetkovú štruktúru podniku. Tieto informácie sú podstatné pri zistení, či podnik bude schopný splácať v budúcnosti dlžnú sumu (Vochozka, 2011).

Krátkodobí veritelia zisťujú najmä, či je podnik schopný včas plniť svoje záväzky, aká je štruktúra obežív, a aké sú zdroje finančných prostriedkov. Zameriavajú sa na krátkodobé záväzky a cash flow (Růčková, 2019).

Dlhodobí veritelia sa orientujú skôr na likviditu a schopnosť produkovať zisk z dlhodobého hľadiska. Rovnako sa však zaujímajú aj o cash flow (Růčková, 2019).

Dodávatelia a odberatelia sa taktiež zaujímajú o finančnú situáciu podniku. Dodávateľov zaujímajú tieto informácie z dôvodu, či bude podnik schopný splácať svoje záväzky voči dodávateľom. Samotný odberateľ sa zaujíma o finančnú situáciu dodávateľa. Ak by dodávateľ mal finančné problémy, hrozí oneskorenie dodávok, negatívny vplyv na kvalitu dodávok (Grunwald, Holečková, 2009).

1.5 Zdroje finančnej analýzy

„Finančná analýza potrebuje veľké množstvo vstupných dát, informácií a údajov z rôznych zdrojov, rôznej povahy. Materiálový, peňažný alebo akýkoľvek pohyb v podniku

sa v každej svojej fáze, vo všetkých svojich podobách zachytáva v účtovných výkazoch spoločnosti“ (Baran et al, 2006, s. 13).

Keďže ide o širokú škálu vstupov pre analýzu, je dôležité vhodne zvoliť tie, ktoré sú relevantné pre aktuálne potreby analýzy. Zdrojom nemusia byť zákonite len interné materiály spoločnosti. Zdroje možno čerpať aj z externých dát, ako sú ročenky, vestníky a pod. Akékoľvek vstupné dáta použijeme, je dôležité uvedomiť si, že ich kvalita je to, čo ovplyvňuje výsledok a relevantnosť zistených údajov.

Ak by sme chceli obsiahnuť všetky možné varianty dostupnosti zdrojových údajov pre analýzu, mali by sme sa zaoberať kvantifikovateľnými, nekvantifikovateľnými informáciami a finančnými podkladmi.

Tieto spomínané vstupy určujú Růčková a Roubičková (2012) v nasledujúcej podobe:

- kvantifikovateľné zdroje, kde patria predovšetkým:
 - o podnikové štatistiky, ktoré pojednávajú o
 - objemoch produkcie a odbytu,
 - zamestnanosti,
 - spotrebe a jej predpokladaným vývojom,
 - interných smerniciach,
- nekvantifikovateľné zdroje, kde radíme najmä:
 - o podávané správy a záznamy vedúcich pracovníkov,
 - o vyjadrenia vrcholových predstaviteľov podniku,
 - o nezávislé hodnotenia (napr. audítori),
 - o prognózy s rôznymi časovými rámcami,
- finančné informácie, zväčša v podobe, ako sú nám najznámejšie:
 - o účtovné výkazy v rôznych formách,
 - o výročné správy,
 - o prognózy analytikov,
 - o správy z búrz,
 - o vývoj mien, kurzov, úrokových mier, a pod.

Je nutné dodať, že tieto zdroje sú využívané v miere potrebnej pre konkrétne podniky. Veľké nadnárodné spoločnosti potrebujú k svojmu podnikaniu nevyhnutne

informácie o pohyboch na burzách, v menovom prostredí, kým malé rodinné firmy deklarujú potrebu informácií najmä o vnútornom trhu, postupoch štátu, pripravovaných legislatívnych rámcov, a pod. Charakter podnikateľskej činnosti ovplyvňuje potreby zdrojov pre analýzu.

Účtovná zvierka podniku je jedným z hlavných zdrojov finančnej analýzy, nakoľko sa v nej odráža celý transformačný proces podniku. Poskytuje veľké množstvo dát, ktorá indikuje jeho výnosnosť, stabilitu, stagnáciu, či rast (Zalai a kol., 2007).

Účtovnú zvierku realizujeme:

- v sústave jednoduchého účtovníctva v podobe:
 - o Výkazu o majetku a záväzkoch, kde nachádzame údaje o majetku, záväzkoch, ich štruktúre a zdrojoch financovania,
 - o Výkazu o príjmoch a výdavkoch,
- v sústave podvojného účtovníctva účtovnú zvierku tvoria:
 - o Súvaha,
 - o Výkaz ziskov a strát,
 - o Poznámky.

Súvislosť a prepojenie výkazov uvádzame na nasledujúcom obrázku, kde ľavá strana reprezentuje cash flow, stred súvahu a pravá strana výkaz ziskov a strát.

Obrázok 5 Súvislosť medzi výkazmi

Zdroj: Růčková (2011, s. 143)

1.5.1 Súvaha

„Súvaha je výkaz o finančnej situácii účtovnej jednotky (statement of financial position) v určitom časovom momente, sumarizuje majetok (aktíva), cudzie zdroje a vlastné zdroje (pasíva) účtovnej jednotky – prezentuje kvantitatívne údaje o majetku (t.j. ekonomických statkoch) a o nárokoch vlastníkov a veriteľov na ekonomické statky, ktoré veritelia či vlastníci pomohli financovať“ (Krištofik a kol. 2011, s. 97).

Údaje zo súvahy nie sú citlivé na dĺžku obdobia, na konci ktorého boli zaznamenávané, sú to stavové veličiny. Úlohou finančnej analýzy je dodať verný obraz v troch oblastiach: majetková situácia podniku, zdroje financovania, finančná situácia podniku. Primárne musíme sledovať pri analyzovaní súvahy:

- Stav a vývoj bilančnej sumy
- Štruktúru aktív, ich vývoj a primeranosť veľkosti jednotlivých položiek
- Štruktúru pasív, ich vývoj s dôrazom na podiel vlastného kapitálu, bankových a dodávateľských úverov
- Vzájomný vzťah medzi zložkami aktív a pasív (veľkosť stálych aktív a dlhodobých pasív, veľkosť stálych aktív a vlastného kapitálu, veľkosť obežných aktív a krátkodobých cudzích pasív, finančný majetok a krátkodobé pohľadávky ku krátkodobým pasívam) (Růčková, 2015).

V nasledujúcej tabuľke zobrazujeme jej horizontálnu formu, v bilančnom prístupe, kde ocenený majetok sa má rovnať zdrojom, z ktorých bol majetok financovaný (Kabát a kol., 2013).

strana aktív	SÚVAHA	strana pasív
Neobežný majetok		Vlastné imanie
Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí		Základné imanie
Obežný majetok		<u>Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie</u>
Pohľadávky z obchodného styku		Závazky
Peniaze		Dlhodobé bankové úvery
Účty v bankách		Závazky z obchodného styku
<u>Časové rozlíšenie</u>		Závazky voči zamestnancom
		<u>Závazky zo sociálneho poistenia</u>
		Časové rozlíšenie

Obrázok 6 Vzor súvahy

Zdroj: Zrozumiteľné účtovníctvo (2021)

Na strane pasív je kapitál rozdelený na základe nadobudnutia:

- vlastné zdroje krytia majetku tvorené
 - o zo základného imania,
 - o fondu tvorených zo zisku,
 - o výsledku hospodárenia za minulé účtovné obdobia a bežné obdobia
- cudzie zdroje krytia majetku
 - o z krátkodobých záväzkov, so splatnosťou do 1 roka,
 - o z dlhodobých záväzkov, so splatnosťou nad 1 rok,
 - o z rezerv a
 - o z časového rozlíšenia.

Súvahu tak môžeme považovať za skúmanie stavu situácie podniku, a to z pohľadu schopnosti hodnotenia likvidity spoločnosti, ďalej jej flexibility z finančného hľadiska, ako aj schopnosti splatiť dlh v lehote splatnosti. Rovnako však dáva aj investorom informáciu o schopnosti produkovať návratnosť ich vložených finančných prostriedkov (Blahušiaková, 2009).

1.5.2 Výkaz ziskov a strát

Výkaz ziskov a strát nám podáva informácie o nákladoch, výnosoch a účtovnom výsledku hospodárenia za účtovné obdobia (Horváthová, 2012). Využíva sa pri tom akruálny princíp účtovania.

Zjednodušene môžeme tento výkaz zobrazit' ako náklady na jednej strane a výnosy na opačnej.

Výkaz ziskov a strát	
Náklady výroby (VS)	Výnosy výroby (VS)
Náklady zásobovania (ZS)	Výnosy zásobovania (ZS)
Náklady správy (SS)	Výnosy správy (SS)
Náklady odbytu (OS)	Výnosy odbytu (OS)
Predané výrobky	TRŽBY
ZISK	

Obrázok 7 Výkaz ziskov a strát

Zdroj: Cvečková (2010)

Dopracovať sa k výsledku hospodárenia, ako rozdielu výnosu a nákladov znamená postupovať v zmysle:

Tržby z predaja tovaru - Náklady na predaný tovar = Obchodná marža + Výnosy z hospodárskej činnosti - Náklady na hospodársku činnosť = Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti

Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti + Výnosy z finančnej činnosti - Náklady na finančnú činnosť (=Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti) - Daň z príjmov z bežnej činnosti = Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti

Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti + Mimoriadne výnosy - Mimoriadne náklady - Daň z príjmov z mimoriadnej činnosti = Výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti;

Spojením všetkých výsledkov hospodárenia, to znamená za jednotlivé činnosti, dostaneme Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie (Horváthová, Bednárová, 2014).

1.5.3 Poznámky

Predpoklady požadovaného obsahu poznámok, ako význačnú súčasť účtovnej závierky, sa nachádzajú v zákone o účtovníctve a v opatrení Ministerstva financií Slovenskej republiky. Patria k dôležitým nástrojom, a to z dôvodu schopnosti správneho pochopenia údajov zo súvahy a výkazu ziskov a strát (Suhányiová, a kol. 2021).

Môžeme sa stotožniť s tvrdením Krištofíka (2009), že poznámky majú svoj význam. Ten je založený najmä na svojej dôležitosti, ako zdroja informácií o účtovnej jednotke. Napomáhajú poznať kvantitatívne ukazovatele prezentované v súvahe a vo výkaze ziskov a strát.

V zmysle § 18 ods. (5) zákona o účtovníctve poznámky obsahujú informácie:

- dopĺňajúce súvahu a výkaz ziskov a strát, prípadne ďalšie výkazy a údaje, alebo ich vysvetľujú,
- týkajúce sa použitia účtovných zásad a metód,
- podľa pretenzií v tomto zákone,
- informácie o skutočnostiach, ktoré sa ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, nevykazuje v ostatných súčastiach účtovnej závierky (v

súvahe a vo výkaze ziskov a strát), ale ich dôsledky menia významným spôsobom pohľad na finančnú situáciu účtovnej jednotky.

Obsahovú náplň určuje Opatrenie MF SR č. MF/15464/2013-74, MF/23378/2014-74 a MF/23377/2014-74, pričom sa zohľadňuje veľkosť podniku. Pre potreby našej práce, uvádzame základné členenie obsahu mikro a malej účtovnej jednotky.

Čl. I Všeobecné informácie	Čl. I Všeobecné informácie
Čl. II Informácie o prijatých postupoch	Čl. II Informácie o orgánoch
Čl. III Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát	Čl. III Informácie o prijatých postupoch spoločnosti
	Čl. IV Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát
	Čl. V Informácie o iných aktívach a iných pasívach
	Čl. VI Udalosti, ktoré nastali po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka
	Čl. VII Ostatné informácie

Obrázok 8 Základné členenie obsahu poznámok účtovnej závierky mikro a malej účtovnej jednotky

Zdroj: Opatrenie MF SR č. MF/15464/2013-74, MF/23378/2014-74 a MF/23377/2014-74

2 Cieľ práce a metodika práce a metódy skúmania

Cieľom predkladanej diplomovej práce je na podklade teoretických poznatkov analyzovať ekonomiku vybranej gastro prevádzky, využitím existujúcich výkazov a na základe zistených výsledkov formulovať odporúčania na zlepšenie ekonomickej situácie danej prevádzky.

Daný cieľ tak môžem rozdeliť na parciálne ciele, a to:

- nadobudnutie teoretických poznatkov vo forme rešerše literatúry v oblasti ekonomiky a finančnej analýze gastro podnikov,
- analýza súvahy a výkazu ziskov a strát,
- získanie údajov z týchto výkazov a ich interpretácia vo forme:
 - horizontálnej a vertikálnej analýzy oboch výkazov,
 - výpočet vybraných najmä pomerových ukazovateľov.

Splnením parciálnych cieľov dokážeme následne splniť aj hlavný cieľ a vyhodnotiť nielen postavenie nášho podniku, ale aj vykázat splnenie deklarovaného hlavného cieľa.

Výskumné otázky, ktoré nám mali dať odpoveď v analytickej časti sme formulovali ako:

1. Boli dodržané pravidlá financovania ako zlaté bilančné pravidlo a druhé bilančné pravidlo?
2. Aká je ekonomická situácia vybraného podniku, vzhľadom k dosiahnutým výsledkom?

Metodika našej práce pozostávala z niekoľkých krokov, kde sme využili niekoľko metód. V prvom kroku bolo potrebné získanie dostatočného teoretického pohľadu na problematiku našej diplomovej práce. K tomu sme využili najmä rešerš primárnych a sekundárnych zdrojov, v rôznych podobách – printová, online podoba, knihy, časopisy, publikácie, štúdie, overené internetové stránky. Keďže súčasná doba disponuje množstvom pohľadov a podkladov, práve zvolenou metódou sme cielili výber najrelevantnejších.

Nasledovala voľba podniku, a to na základe vlastného uváženia a možnosti zapojenia vlastných skúseností s podnikateľskou aktivitou tohto podniku. Pre praktickú aplikáciu našej témy sme vybrali podnik Wanda s.r.o., gastro prevádzku v Nitre, s aktuálnym počtom

stálych zamestnancov 5 (existujúcim a doplňujúcim o niekoľko ďalších v rámci dohôd o vykonaní práce), ktorá vznikla v roku 2017. Jej fungovanie tak zažilo obdobie pred pandémiou, avšak aj počas nej, o čom svedčí aj úroveň zisku v tom čase.

V druhej časti našej práce sme potrebovali aplikovať teoretické poznatky do praktickej roviny. Analyzovali sme jednotlivé získané účtovné podklady, a to súvahu, výkaz ziskov a strát a účtovnú závierku. Nakoľko ide o časový sled udalostí, analyzovali sme niekoľko rokov, počas ktorých podnik vyvíja svoju činnosť.

Pri výpočte ukazovateľov, horizontálnej a vertikálnej analýze sme využili program Microsoft Excel, ktorý nám poslúžil nielen k výpočtom, ale aj k zostrojeniu tabuliek a grafov pre lepšiu ilustráciu a pochopenie.

Následne sme využili komparáciu a dedukciu, aby sme mohli interpretovať získané údaje, ako aj určiť žiaduce intervaly hodnôt pre dané odvetvie.

Syntézou sme spájali jednotlivé výsledky do celku, čo nám umožnilo získať informácie o celkovom pohľade na finančnú situáciu podniku. Systematickým sledovaním skutočností, ktoré nám analýza priniesla, sme mohli posúdiť vývoj v čase.

Rovnako sme využili aj analógiu, aby sme definovali podobnosť vývoja v jednotlivých rokoch, ale aj oproti zvyku v odvetví. Konkretizáciou sme sa snažili nastaviť najmä odporúčania, ktoré nám vznikli po analýze finančného stavu našej spoločnosti.

Týmito krokmi sme došli na záver našej diplomovej práce, v podobe formulácie odporúčaní a zhrnutia zistených najpodstatnejších znakov a indikátorov finančnej analýzy zvoleného podniku.

3 Výsledky práce

Umiestnenie našej firmy Wanda s.r.o. je v centre mesta, čo prináša strategickú polohu, z dôvodu možnosti využitia návštev tohto miesta. Na druhej strane to však predstavuje aj vysokú koncentráciu konkurencie, keďže v širšom okolí sa nachádza niekoľko desiatok prevádzok, s obdobnou činnosťou. Ich ponuka sa líši len službami. Naša gastro prevádzka preto musí značne vyvíjať úsilie o zaujatie zákazníka svojou kvalitou služieb, ochotným personálom, ponukou jedál, ktoré sú nielen konkurencie schopné, prinášajú však aj istý gurmánsky zážitok. Vo všeobecnosti možno konštatovať zložité postavenie nášho podniku, nielen z konkurenčného hľadiska, ale aj doznievajúcich dopadov opatrení po pandémie COVID. Tieto faktory sa v značnej miere podpísali pod hospodárenie podniku, ktorý stojí pred otázkou, ako ďalej pokračovať.

Náš podnik sídli v prenajatých priestoroch, pričom hlavnou činnosťou je, okrem poskytovania gastronomických služieb, aj dodávanie stravovacích služieb zákazníkom. Túto službu rozvinuli najmä v čase pandémie a pomohla im prežiť toto obdobie, aby sa udržali na trhu a nezatvorili prevádzku tesne po jej otvorení, nakoľko je nám známe fungovanie počas tohto obdobia.

V nasledujúcich kapitolách sa venujeme analýze jednotlivých dostupných výkazov, aby sme docielili poznanie situácie podniku, počas jeho aktívneho pôsobenia v gastro odvetví.

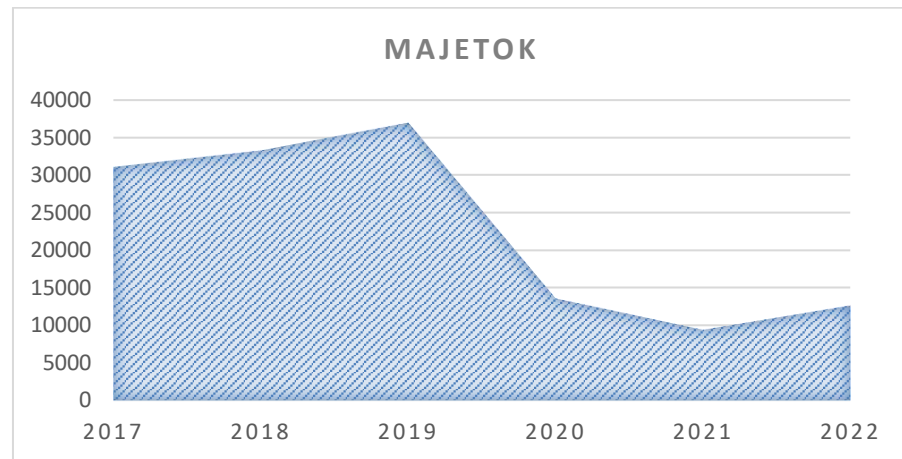
3.1 Analýza súvahy

Prvý analyzovaný výkaz je súvaha. Súvahu spoločnosti Wanda s.r.o tvoria aktíva, a to majetok podniku a pasíva ako finančné zdroje, ktorými je krytý práve tento majetok. V súčasnosti je hodnota majetku tvorená len dlhodobým hmotným majetkom a obežným. Nedisponujú žiadnym dlhodobým finančným majetkom, ani dlhodobým nehmotným majetkom.

Vývoj hodnoty majetku, v sledovanom období, v rokoch 2017 až 2022, možno graficky znázorniť ako prevažne klesajúcu krivku, s niekoľkopercentným poklesom. V prvom sledovanom roku to bol mierny nárast o 7 %, následne o 11 %, avšak v roku 2020 nastal pokles o 63 %, následne ešte o 31 % a až v roku 2022 nárast o 34 % oproti

predchádzajúcemu roku, i keď nedosiahol počiatočné hodnoty. Možno hovoriť o úrovni roku 2020.

Graf 1 Vývoj hodnoty majetku v rokoch 2017-2022

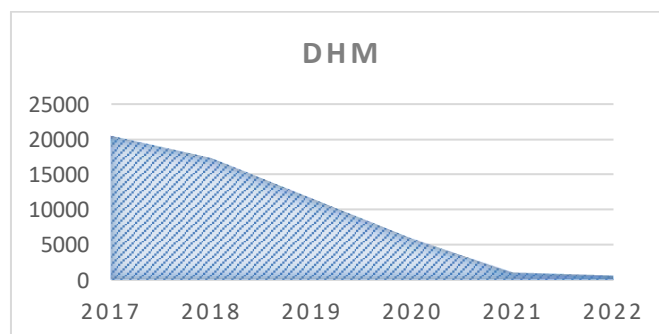

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa súvahy spoločnosti Wanda s.r.o.

Dlhodobý hmotný majetok nie je tvorený ničím iným len samostatne hnutelnými vecami a súbormi hnutelných vecí. Tento fakt je podporený poznatkom dispozície vybavenia prevádzky, predovšetkým v podobe zariadenia kuchyne, inventáru a dopravnými prostriedkami.

Hodnota sa od roku 2017, kedy predstavovala 20 500 €, znížila na hodnotu 558 € v roku 2022. Dôvodom sú odpisy. Vývoj tejto položky ilustrujeme na grafe 2. Zároveň nás to vedie k poznaniu, že počas týchto rokov podnik nezadovážil nový majetok, neobstaral nové komponenty pre potreby podnikateľskej činnosti. Zároveň môžeme konštatovať, že v majetku podniku nie je ani žiadna budova, ani významnejšie hodnoty iného majetku, keďže sídli prevádzkou v prenajatých priestoroch.

Graf 2 Vývoj dlhodobého hmotného majetku v rokoch 2017-2022

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa súvahy spoločnosti Wanda s.r.o.

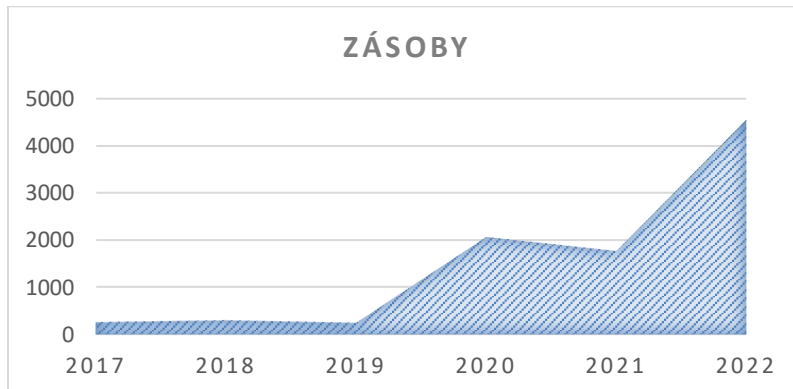
Nakoľko ide o gastro prevádzku, mikrocharakteru, nenachádzame v súvahe zastúpenie dlhodobého finančného majetku. V takýchto typoch prevádzok sa vyskytuje len sporadicky.

Obežný majetok má charakter zásob, krátkodobých pohľadávok a finančného majetku.

Zásoby majú stúpajúci charakter, od roku 2017, ako to vidíme aj na grafe 3, naopak krátkodobé pohľadávky majú klesajúcu tendenciu od roku 2020. Hlavnou zložkou sú pri tom pohľadávky z obchodného styku. Dlhodobé pohľadávky spoločnosť neeviduje, nielen v predchádzajúcom roku, ale vôbec počas svojej histórie.

Zásoby predstavujú, ako v každom takomto type podniku, hlavnú zložku, nakoľko sú nevyhnutné pre chod tejto podnikateľskej činnosti. Ich vývoj prinášame na spomínanom grafe 3. Ich nárast v sledovanom období, od začiatku po koniec, je 1758 %. Môžeme ho považovať za priamoúmerný rozbeh a fungovaniu prevádzky, najmä v poslednom roku, po období pandémie.

Graf 3 Vývoj zásob v rokoch 2017-2022

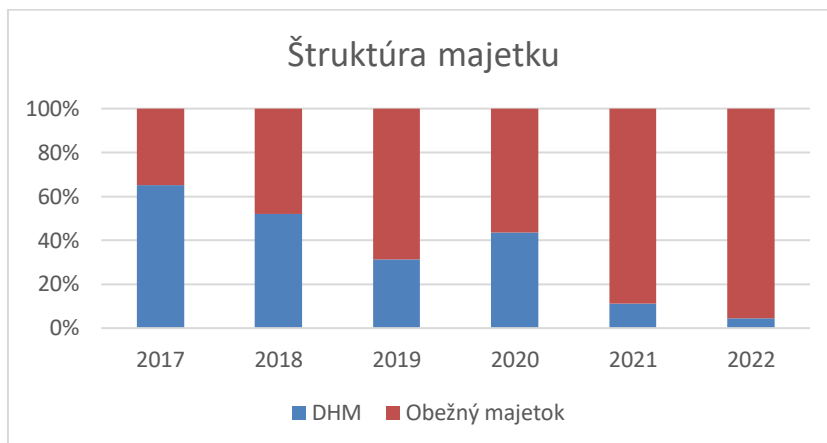
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa súvahy spoločnosti Wanda s.r.o.

Finančný majetok je tvorený jedinou položkou, a to peniazmi a účtami v bankách. Ide o nezastupiteľný artikel v gastronómii, ale aj v akomkoľvek inom odvetví, nakoľko slúži na nákup drobného tovaru, súvisiaceho s podnikaním. Naopak hotovosť na účtoch slúži na úhradu faktúr dodávateľom, najčastejšie zásob, na úhradu miezd zamestnancov.

Vývoj majetkovej štruktúry sledujeme na grafe 4. Stúpajúca tendencia prevahy obežného majetku je od roku 2019, zapríčinená najmä stúpajúcim opotrebením dlhodobého

hmotného majetku a jeho ďalším nedopĺňaním. Z toho dôvodu stúpajúci stav zásob prehlbuje ešte viac rozdiel v relatívnom vyjadrení.

Graf 4 Štruktúra majetku spoločnosť v percentuálnom vyjadrení v rokoch 2017-2022

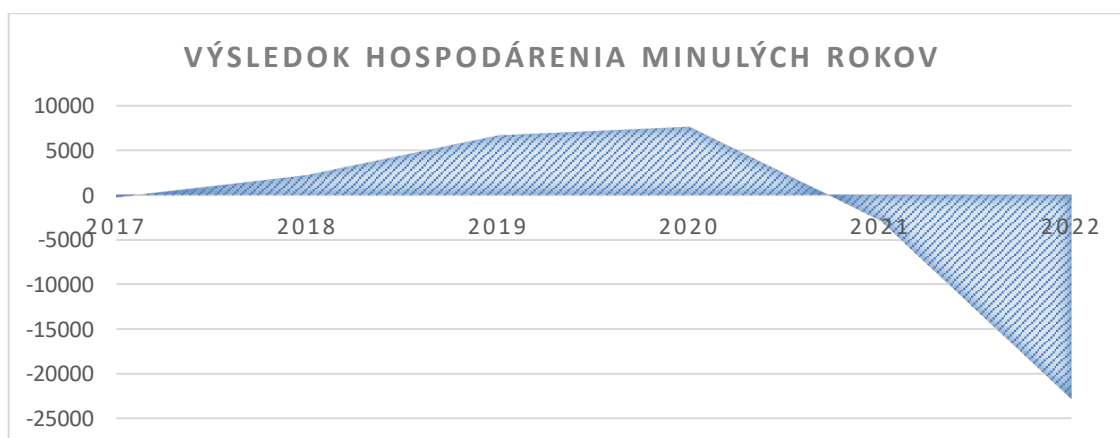

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa súvahy spoločnosti Wanda s.r.o.

Pre poznanie krytia majetku, z prvej časti našej analýzy súvahy, je potrebné venovať pozornosť aj časti pasív. Tie sú tvorené v našom prípade:

- základným imaním v zákonnej minimálnej výške 5000 €,
- výsledku hospodárenia minulých rokov, ktorý má klesajúci charakter,
 - o bližšie nám pokles zobrazuje graf 5, pričom posledné roky sú v záporných hodnotách,

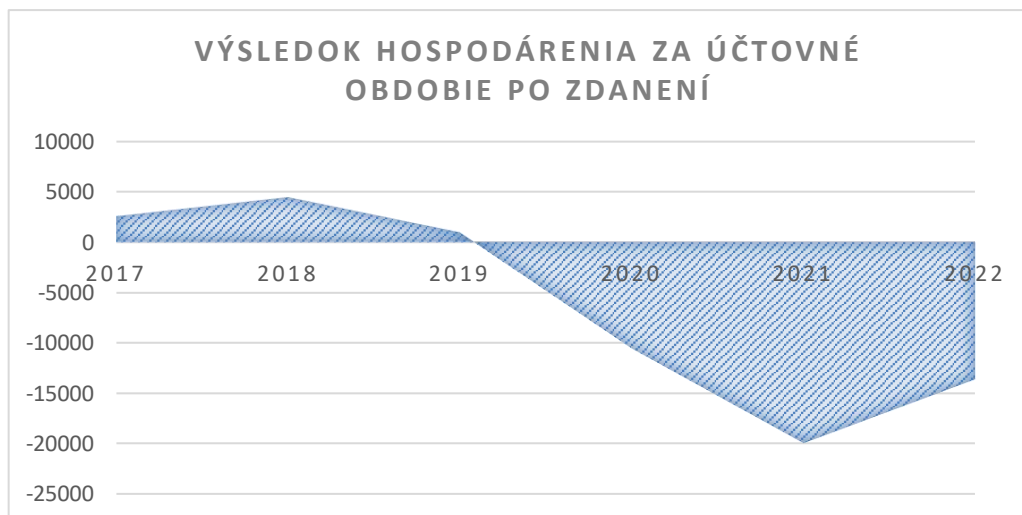
Graf 5 Vývoj výsledku hospodárenia minulých rokov v rokoch 2017-2022

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa súvahy spoločnosti Wanda s.r.o.

- výsledku hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení, ktorý nevykazuje žiaden trend, do roku 2020 bol kladný, od roku 2020 dosahuje záporné hodnoty,
 - o údaje zobrazujeme na grafe 6.

Graf 6 Vývoj výsledku hospodárenia za účtovné obdobie v rokoch 2017-2022

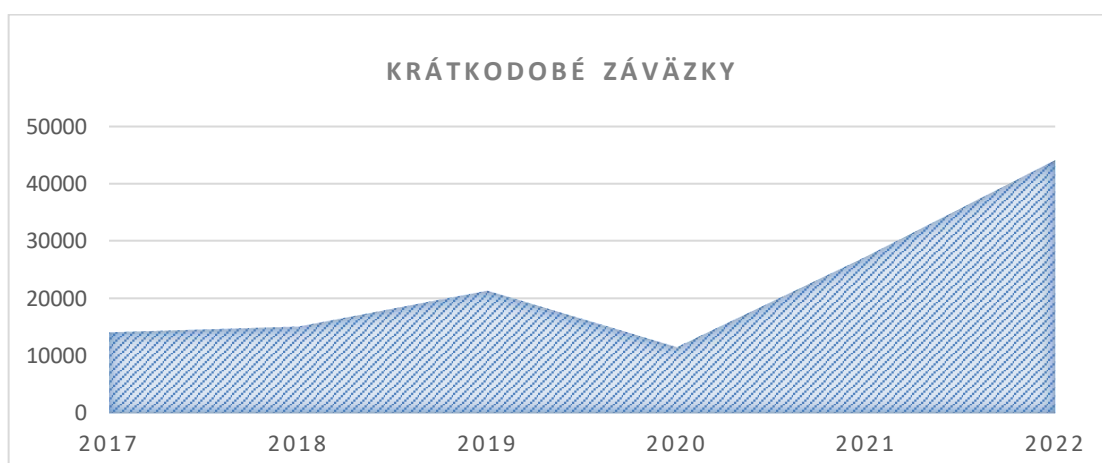

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa súvahy spoločnosti Wanda s.r.o.

Tieto položky reprezentujú vlastné zdroje. Druhou časťou sú cudzie zdroje. V prípade našej gastro prevádzky sú to:

- krátkodobé záväzky, v štruktúre záväzky z obchodného styku, ostatné záväzky z konsolidovaného celku, voči zamestnancom, zo sociálneho poistenia a daňové záväzky a dotácie, ostatné krátkodobé záväzky,
- vývoj krátkodobých záväzkov, ako najvýznamnejšej položky tejto časti, ilustrujeme na nasledujúcom grafe,

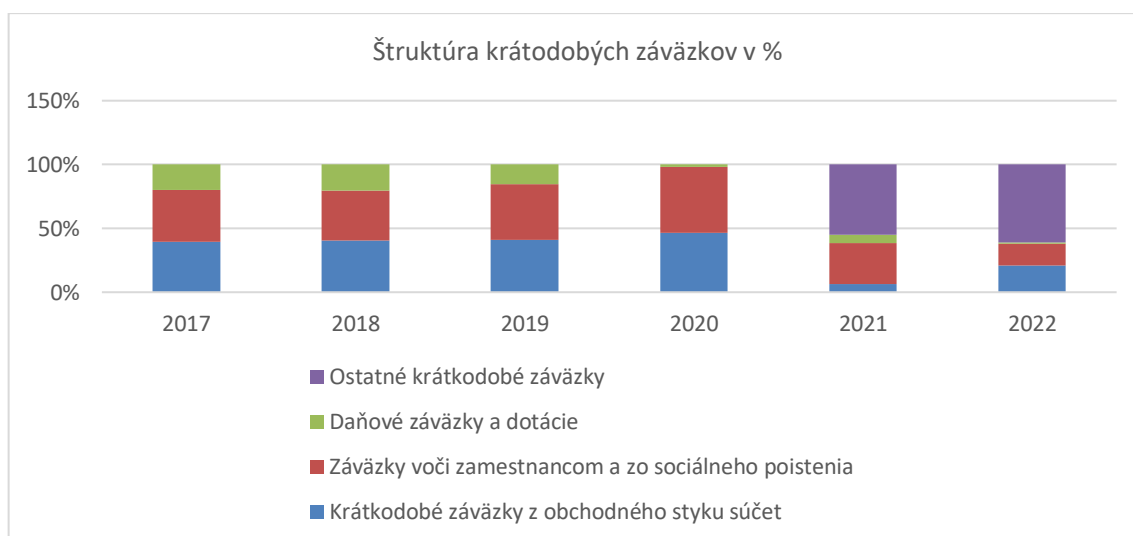
Graf 7 Krátkodobé závazky

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa súvahy spoločnosti Wanda s.r.o.

- ich štruktúru, s jednotlivými zastúpeniami uvádzame na ďalšom grafe 8,
 - kým v prvých rokoch tvorili najvýznamnejšiu časť závazky z obchodného styku a závazky voči zamestnancom a zo sociálneho poistenia, v súčasnosti sú dominantné ostatné krátkodobé závazky,
 - ostatné krátkodobé závazky narástli z dôvodu pôžičiek od spoločníkov a výdavkov budúcich období (nájom platený pozadu a iné služby zaplatené v budúcom období),

Graf 8 Štruktúra krátkodobých závazkov v %

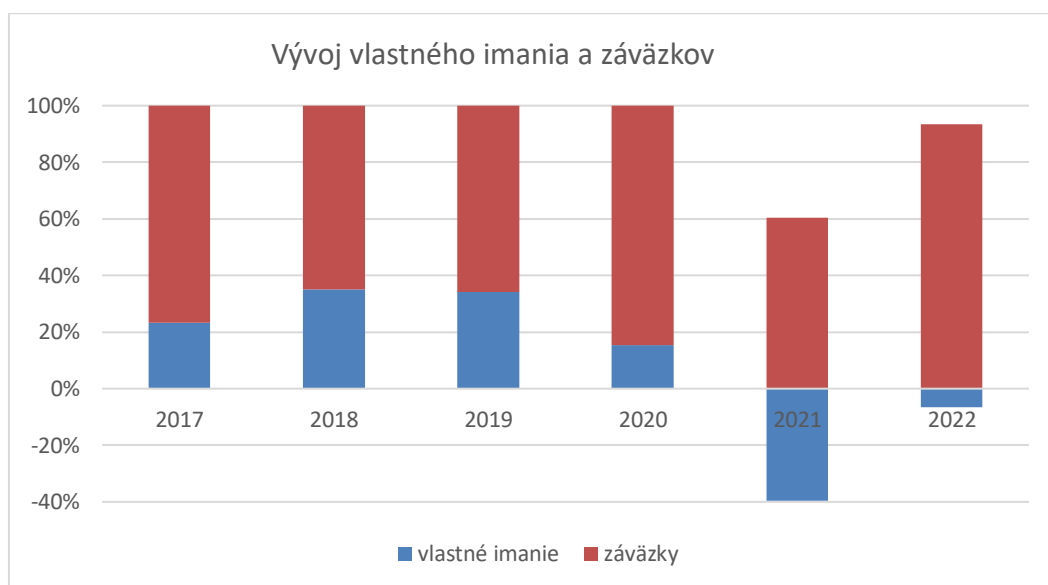

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa súvahy spoločnosti Wanda s.r.o.

- o dlhodobé záväzky boli využívané len do roku 2020.

V nasledujúcej štruktúre (na grafe 9) vlastného imania a záväzkov vidíme, že záväzky prevládajú počas celej doby podnikania. Možno to pripisovať záporným hodnotám výsledkov hospodárenia a zároveň aj neustálemu rastu krátkodobých záväzkov. Najvyšší podiel majú od roku 2021 Ostatné záväzky v rámci konsolidovaného celku, a to 15 000 € v roku 2021 a 27 000 € v roku 2022.

Graf 9 Vývoj vlastného imania a záväzkov 2017-2022

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa súvahy spoločnosti Wanda s.r.o.

Samotná štruktúra majetku a pasív nám napovedala o zdrojoch krytia, zložení majetku. Požadovaný vzťah medzi týmito položkami však zistíme prostredníctvom zlatých bilančných pravidiel.

1.zlaté bilančné pravidlo, ktoré nám poskytne odpoveď, či je náš podnik podkapitalizovaný alebo prekapitalizovaný. V nasledujúcej tabuľke analyzujeme hodnotu vlastného imania, záväzkov z dlhodobého hľadiska a neobežný majetok.

Tabuľka 1 Prvé zlaté bilančné pravidlo

EURÁ	2017	2018	2019	2020	2021	2022
NM	0	0	0	0	0	0
VI	7218	11662	12616	2090	-17853	-31494
DZ	9802	6572	3042	0	0	0
VI + DZ	17020	18234	15658	2090	-17853	-31494
1.ZBP	NM<VI +DZ	NM<VI +DZ	NM<VI +DZ	NM<VI +DZ	NM> VI +DZ	NM>VI+DZ

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa súvahy spoločnosti Wanda s.r.o.

Môžeme tak konštatovať, že do roku 2020 bol podnik prekapitalizovaný (označené zelenou farbou). To znamená, že vývoj na začiatku podnikania, až do roku 2020, vypuknutia pandémie, bol skôr priaznivý. Neobežný majetok bol v nižšej hodnote ako finančné zdroje ku krytiu, čo je žiaduci stav.

Od roku 2021 je však vývoj nepriaznivý, neobežný majetok je vyšší ako dlhodobé zdroje, podnik je podkapitalizovaný (červená farba v tabuľke 1), čo vedie k značnej hrozbe, v podobe možnej celkovej finančnej nestability.

Druhé bilančné pravidlo, poskytuje informácie o primeranosti doby existencie, vzhľadom k životnosti majetku.

Tabuľka 2 Druhé bilančné pravidlo

Eurá	2017	2018	2019	2020	2021	2022
OM	10977	15970	25392	7656	8336	12042
KZ	14007	15032	21319	11441	27227	44094
Čistý pracovný kapitál	-3030	938	4073	-3785	-18891	-32052
2.BP	OM<KZ	OM>KZ	OM>KZ	OM<KZ	OM<KZ	OM<KZ

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa súvahy spoločnosti Wanda s.r.o.

Len v dvoch prípadoch, v rokoch 2018-2019, môžeme hovoriť o využití dlhodobých zdrojoch na krytie obežného majetku, i keď nejde o významne čiastky (v tabuľke vyznačené zelenou farbou). Naopak, posledné roky, ako aj začiatok podnikania, je poznamenaný krytím

dlhodobého majetku krátkodobými cudzími zdrojmi. Tento fakt je nežiaduci. Ide o neefektívne využívanie zdrojov, o nekrytom dlhu podniku.

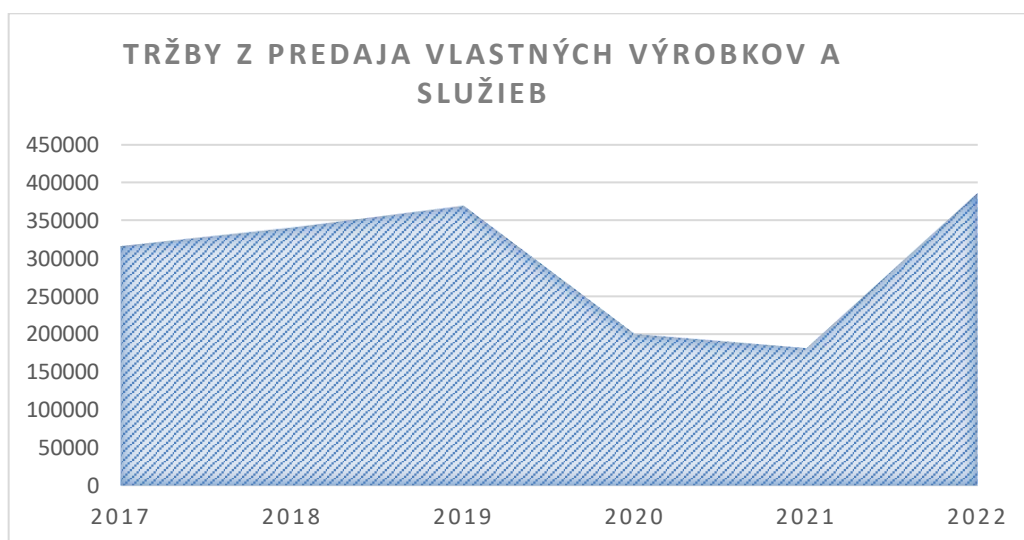
Ak vezmeme do úvahy obe pravidlá financovania, z analýzy vyplynula nie veľmi priaznivá finančná stabilita. Potvrdili sa nám tak doterajšie výsledky analýzy súvahy o nevyhovujúcej finančnej situácii nášho podniku.

3.2 Výkaz ziskov a strát

Výkaz ziskov a strát našej gastro prevádzky je zostavený z výnosov a nákladov. Výnosy z hospodárskej činnosti sú tvorené dvomi zložkami:

- tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb, ktoré majú mimo pandemických rokov konštantný charakter, znázornenie uvádzame na grafe 10,

Graf 10 Vývoj tržieb z predaja vlastných výrobkov a služieb 2017-2022

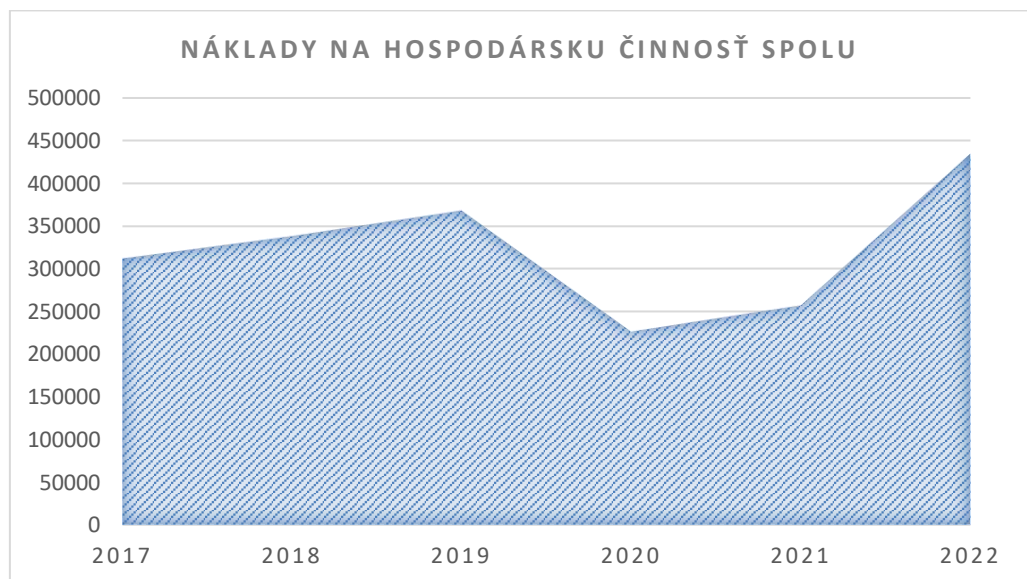
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výkazu ziskov a strát spoločnosti Wanda s.r.o.

V percentuálnom vyjadrení bol prvotný nárast tržieb o 8 %, nasledujúci rok o 9 %. V prvom roku pandémie to bol pokles o 46 %, v nasledujúcom sa pokles prehĺbil oproti roku začiatku opatrení, a to o ďalších 6 %, aby následne v minulom roku 2022 dosiahol nárast o viac ako 200 %. Vrátil sa však len na hodnoty pred pandémie. Ak by sme nebrali do úvahy pandemické roky, rast by bol konštantne pokračujúci, avšak bez významného zvyšovania. Pozitívne môžeme aspoň hodnotiť postupné oživovanie.

Okrem tohto článku, sú výnosy z hospodárskej činnosti tvorené aj ostatnými výnosmi z hospodárskej činnosti. Významnejšie hodnoty podnik dosiahol v posledných dvoch rokoch.

Naproti tomu náklady na hospodársku činnosť majú konštantne stúpajúci charakter (okrem dvoch rokov pandémie). Ich vývoj zobrazujeme na nasledujúcom grafe 11. Ak by sme si ich porovnali s výnosmi, výsledok nám dával priestor len na malé, resp. žiadne kladné hodnoty.

Graf 11 Náklady na hospodársku činnosť 2017-2022

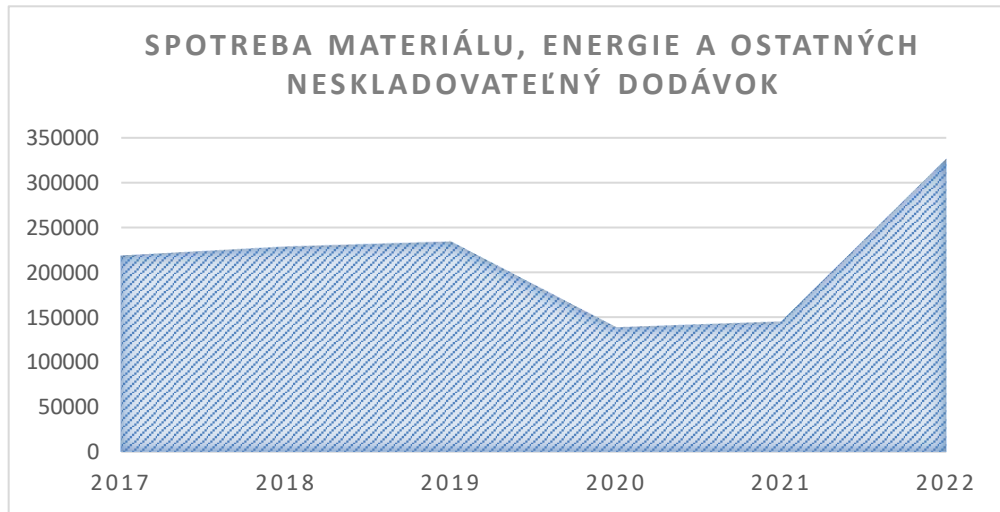

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výkazu ziskov a strát spoločnosti Wanda s.r.o.

Keďže najvýznamnejšiu položku celkových nákladov predstavujú náklady na hospodársku činnosť, rozoberieme ich jednotlivé položky:

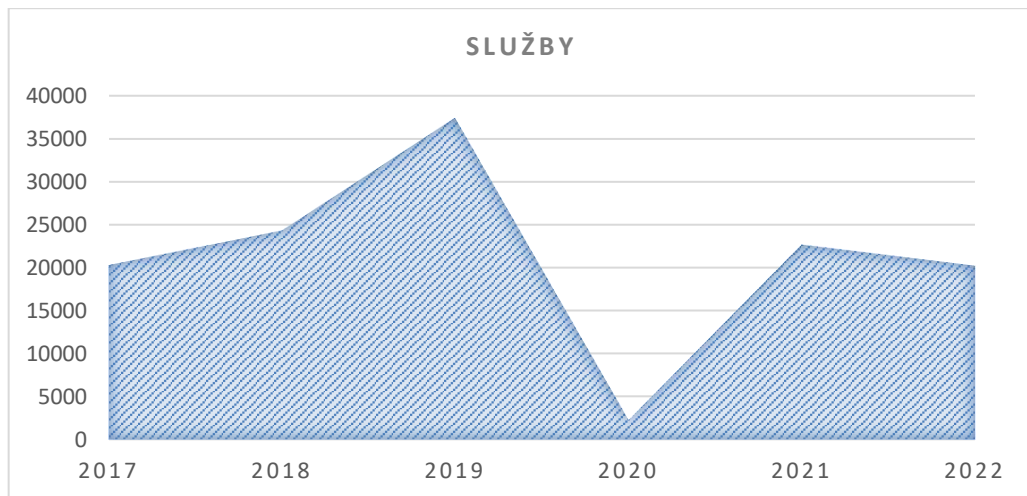
- spotreba materiálu, energie a ostatné neskladovateľné dodávky,
 - o tá mala stúpajúcu tendenciu a na celkových nákladoch na hospodársku činnosť mala dominantný podiel,
 - o výšku týchto nákladov zobrazujeme na nasledujúcom grafe,
 - o ide o najvýznamnejšiu položku, čo je pre tento typ odvetvia typické,

Graf 12 Náklady na spotrebu materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výkazu ziskov a strát spoločnosti Wanda s.r.o.

- služby, ktoré sa pomaly dostávajú na predpandemické obdobie,
 - o ich vývoj uvádzame na nasledujúcom grafe 13,

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výkazu ziskov a strát spoločnosti Wanda s.r.o.

- výrobnú spotrebu tak dostaneme, ak tieto dve položky zrátame,
 - o hodnoty v jednotlivých rokoch uvádzame v nasledujúcej tabuľke 3,
 - o oproti začiatočnému obdobiu sa tak zvýšila takmer o polovicu jej hodnoty, o 45 %,

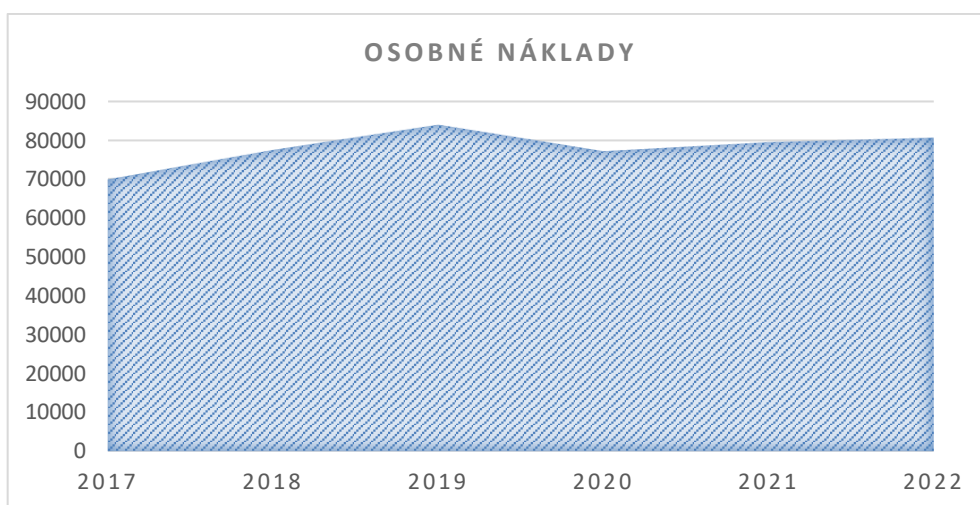
Tabuľka 3 Výrobná spotreba

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Výrobná spotreba	238613	253032	271414	140831	167647	346855

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výkazu ziskov a strát spoločnosti Wanda s.r.o.

- osobné náklady, tvoriace druhú najvyššiu položku, s vyobrazením na grafe 13, v súvislosti s účtovnou skupinou 52,

Graf 13 Osobné náklady

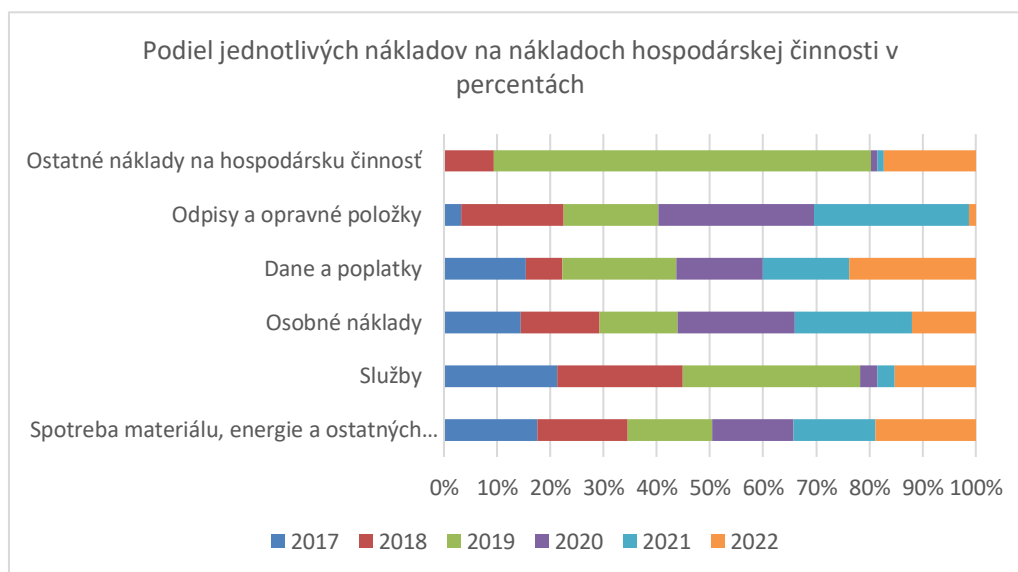

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výkazu ziskov a strát spoločnosti Wanda s.r.o.

- dane a poplatky, najmä v nadväznosti na prevádzku podniku,
- odpisy a opravné položky, ktoré korešpondujú s hodnotou majetku v súvahe,
- ostatné náklady len v nízkom hodnotovom vyjadrení.

Ak chceme vyjadriť podiel jednotlivých nákladových položiek hospodárskych činností, potom v rámci vertikálnej analýzy ilustrujeme na grafe 14 nasledujúce percentuálne podiely.

Graf 14 Podiel jednotlivých nákladov na nákladoch hospodárskej činnosti v percentách

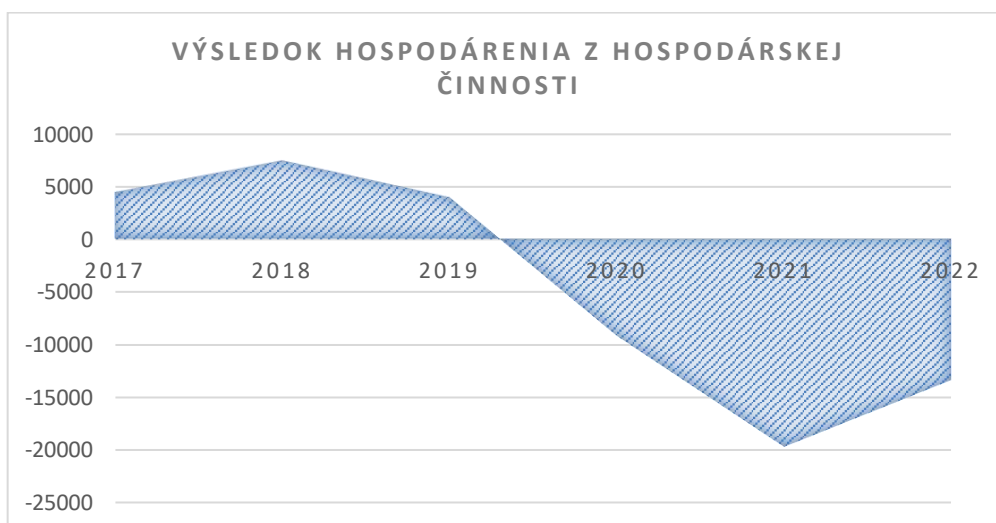
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výkazu ziskov a strát spoločnosti Wanda s.r.o.

Stav jednotlivých položiek sme analyzovali v predchádzajúcej časti, preto sa im nebudeme už podrobne venovať.

Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti má výrazné záporné hodnoty, a to od roku 2020. I keď sa v roku 2022 podarilo korigovať jeho výšku na nižšiu hodnotu, ako v predchádzajúcom roku, napriek tomu podnik vykázal, vďaka vysokej spotrebe materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok, vysoký záporný výsledok.

Na grafe 15 znázorňujeme vývoj tejto položky. Prelom v roku 2019 do záporných hodnôt je viditeľný a navyše s vyššími zápornými celkovými hodnotami, ako tými kladnými v skoršom sledovanom období. Konštatujeme tak pomerne nepriaznivú situáciu počas podnikateľskej činnosti už od začiatku, nielen vplyvom pandémie.

Graf 15 Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výkazu ziskov a strát spoločnosti Wanda s.r.o.

Následne pridanú hodnotu dostaneme rozdielom tržieb z predaja vlastných výrobkov a služieb a zásob. Ako máme možnosť vidieť v tabuľke 4, jej charakter je klesajúci. Na začiatku a na konci je rozdiel takmer raz toľko. V roku 2019 je to 1,5krát viac ako v roku 2022.

Tabuľka 4 Pridaná hodnota

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Výrobná spotreba	238613	253032	271414	140831	167647	346855
Tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb	315832	340090	369454	199854	180930	385840
Pridaná hodnota	77219	87058	98040	59023	13283	38985

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výkazu ziskov a strát spoločnosti Wanda s.r.o.

Keďže náklady na finančnú činnosť predstavujú malú časť nákladov, nezobrazujeme ich graficky. Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení sme už ilustrovali v predchádzajúcej kapitole, z toho dôvodu ho už v tejto časti neduplikujeme. V rámci kontroly môžeme potvrdiť, že vyšiel rovnaký, ako v súvahe.

Zhodnotením výkazu zisku a strát, môžeme konštatovať, že najvýznamnejšou položkou sú tržby za tovar, avšak existujú rovnako vysoké a dokonca aj vyššie náklady v nadväznosti na spotrebu materiálu a energií. Hodnoty sú natoľko vysoké, že nám indikujú možné budúce problémy, ak sa ich pomer nezmení.

3.3 Pomerové ukazovatele finančnej analýzy

Vďaka rýchlej a pomerne jednoduchej vyplývajúcej informácie o finančnej situácii, sú práve pomerové finančné ukazovatele jedny z najobľúbenejších. Naším zámerom je pre to priblížiť ukazovatele likvidity, rentability, zadlženosti a aktivity. Poskytnú nám rýchly a celkom aj verný obraz o ekonomike nášho gastro podniku. Potvrdia alebo vyvrátia naše doterajšie poznatky, z výkazov, ktoré nás vedú k myšlienke nie úplnej výnosnosti a hospodárnosti jeho podnikateľskej aktivity.

3.3.1 Ukazovatele likvidity

Naším cieľom, v analýze likvidity, je určiť jej tri stupne a zistiť tak, ako je náš gastro podnik Wanda s.r.o. schopný premeniť majetok na peniaze v prípade potreby úhrady záväzkov.

Tabuľka 5 Ukazovatele likvidity

Ukazovatele likvidity	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Likvidita 1. stupňa	0,732991	0,989955	1,109949	0,488419	0,240717	0,163015
Likvidita 2. stupňa	0,765189	1,042709	1,17984	0,488419	0,241488	0,169842
Likvidita 3. stupňa	0,78368	1,0624	1,19105	0,669172	0,306167	0,273098

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa súvahy spoločnosti Wanda s.r.o

Likvidita 1.stupňa je len v dvoch rokoch – 2020 a 2021 - v ideálnej výške, čo sme vyznačili zelenou farbou. Žiadúci interval 0,2-0,5 nedosahuje v rokoch 2017 až 2019, dokonca vykazuje stúpajúce hodnoty, vyššie nad interval. To svedčí o neefektívnom využívaní finančných prostriedkov.

V roku 2022 sa začala hodnota preklápať do hodnoty pod interval, čo môže indikovať hrozbu schopnosti hrať záväzky. Otázný ostáva ďalší vývoj a tak schopnosť dostatočného splácania záväzkov. Výsledky sú odlišené červeno-zelenou farbou.

Likvidita 2.stupňa vykazuje uspokojivé výsledky na začiatku podnikania. Žiaduce hodnoty v intervale 1-1,5 dosahuje len v rokoch 2018 a 2019. Od roku 2020 ide o značne nízku hodnotu, aby sme však mohli posúdiť, či podniku hrozí hrozba alebo nie, je potrebné sa pozrieť ešte na tretí stupeň likvidity.

Likvidita 3.stupňa je neuspokojivá v každom roku. Želaný interval 1,5-2,5 nedosahuje v žiadnom roku, pričom v poslednom období sa blíži ku krízovým hodnotám. Hovoríme o zbytočne agresívnej stratégii. Indikuje nám možné vážnejšie problémy s likviditou a vysokú závislosť na cudzích zdrojoch.

Pre úplnosť uvádzame aj hodnotu čistého pracovného kapitálu, ako rozdielu hodnoty obežného majetku a krátkodobých záväzkov. Môžeme konštatovať, že okrem roku 2018 a 2019 (938€ a 4073 €), sú hodnoty záporné (rok 2017 vykazuje -3030 €, rok 2020 -3785 €, rok 2021 -18891 € a rok 2022 dokonca až -32052 €).

V snahe udržiavať likviditu, by mal podnik disponovať dostatočnou výškou voľného kapitálu. V rokoch záporných hodnôt nám vzniká nekrytý dlh, podkapitalizovanie. Dlhodobý majetok, najmä v posledných rokoch, bol krytý krátkodobými zdrojmi.

3.3.2 Ukazovatele rentability

V snahe posúdiť ekonomickú efektívnosť podnikateľskej činnosti našej gastro prevádzky analyzujeme aj jej rentabilitu. Sústredili sme sa pri tom na rentabilitu aktív, vlastného kapitálu, vloženého kapitálu, a tržieb, a hrubú maržu. Výsledky prinášame v tabuľke 6.

Tabuľka 6 Ukazovatele rentability

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ROA	8,20%	13,40%	2,60%	-77,80%	-212,70%	-108,30%
ROE	35,10%	38,10%	7,60%	-503,60%	0,00%	0,00%
ROI	35,10%	38,10%	7,60%	-503,60%	0,00%	0,00%
ROS	0,80%	1,30%	0,30%	-5,30%	-11%	-3,50%
Hrubá marža	24,40%	25,60%	26,50%	29,50%	7,30%	10,10%

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa súvahy spoločnosti Wanda s.r.o

Rentabilita aktív, ako výnosnosti celkového kapitálu, dosahovala nízke hodnoty od začiatku podnikania, avšak od roku 2020 dosahuje záporné hodnoty. To nám indikuje nevyužívanie aktív, neprinášanie zisku. Výsledky tak považujeme za hrozivé.

Rentabilita kapitálu (aj vlastného je totožná), i keď spočiatku existovala tendencia kladných čísel, vykazuje postupný pokles od roku 2019. Zaznamenali sme už

v nasledujúcom roku vysoké záporné hodnoty. Roky 2021 a 2022 sa vyhodnotiť nedajú, v dôsledku existencie záporných hodnôt.

V bežnom fungovaní podnikateľskej činnosti by bolo akceptovateľné odraziť sa na začiatku obdobia od nižších hodnôt, prípadne aj záporných a pokračovať do kladných a zvyšujúcich sa hodnôt. Situácia sa nielen zhoršuje, ale vyplýva z údajov, že spoločnosť nie je schopná zhodnocovať kapitál.

Obdobné výsledky sme dostali aj pri rentabilite tržieb. Keďže sme od roku 2020 zaznamenali záporné výsledky hospodárenia, nemohli sme očakávať kladné hodnoty rentability tržieb. Schopnosť dosahovať zisk, pri danej úrovni tržieb, bola od začiatku nízka, na konci sledovaného obdobia môžeme hovoriť o neschopnosti.

Nakoniec hrubá marža ako percentuálny odraz toho, čo ostane spoločnosti z 1 € po odrátaní nákupnej ceny a nákladov na nákup tovaru, hovorí v našom prípade o štvrtinovom podiele do roku 2020. Rok 2021 a 2022 dosahuje ešte nižšie hodnoty, do 10 %.

Aj tieto hodnoty nám priniesli záporný obraz o fungovaní daného podniku.

3.3.3 Zadlženosť

V ideálnom pomere by sme mali dosahovať hodnoty zadlženosti 70:30 (cudzí : vlastný kapitál). Ako máme možnosť vidieť v tabuľke 7, do roku 2019 hovoríme o prijateľnom pomere, v uvedenom intervale. Od roku 2020 hovoríme o nezdravej zadlženosti. I keď do istej miery je žiaduce, aby podnik vykazoval istú výšku zadlženosti, keďže cudzí kapitál je lacnejší, ide však zároveň aj o rizikový krok.

Z dlhodobého hľadiska by finančná samostatnosť mala mať stúpajúcu tendenciu, ako však vidíme, nielen že nestúpa, ale dosahuje aj záporné hodnoty.

Aj z tohto pohľadu konštatujeme ohrozenie podniku.

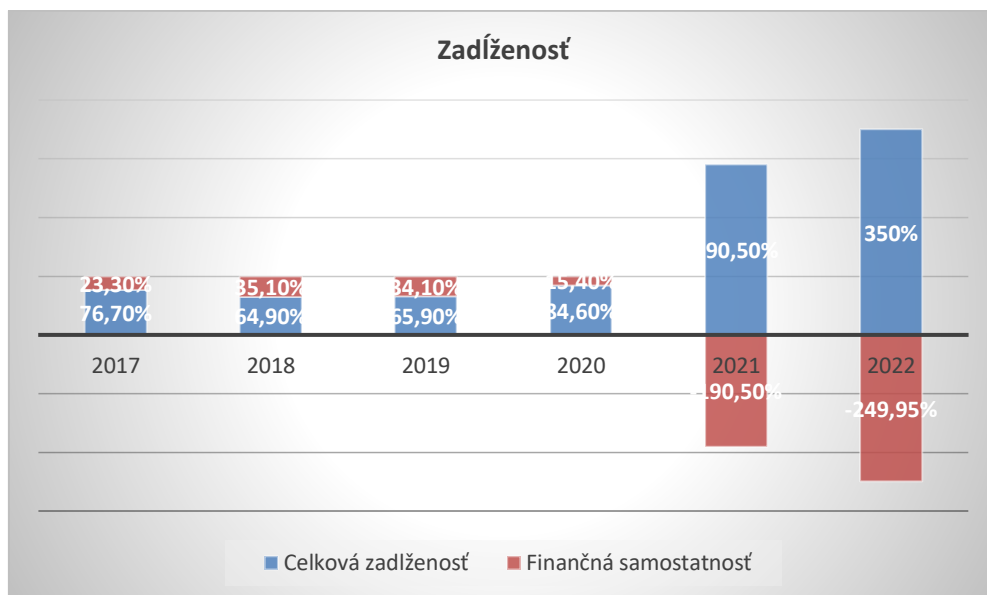
Tabuľka 7 Zadlženosť

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celková zadlženosť	76,70%	64,90%	65,90%	84,60%	290,50%	350%
Finančná samostatnosť	23,30%	35,10%	34,10%	15,40%	-190,50%	-249,95%

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výkazov spoločnosti Wanda s.r.o.

Skúšku správnosti možno vykonať vzájomným sčítaním oboch ukazovateľov, kde súčet nám dáva 100 %. Nasledujúci graf 16, nám pre lepšiu ilustráciu existencie ohrozenia podniku, znázorňuje obe hodnoty. Ich kontrolný súčet je 100 %.

Graf 16 Zadlženosť podniku

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výkazov spoločnosti Wanda s.r.o.

3.3.4 Ukazovatele aktivity

Nakoniec sledujeme ukazovatele aktivity. Účinnosť využitia majetku v transformačnom procese analyzujeme prostredníctvom vybraných ukazovateľov v tabuľke 8.

Tabuľka 8 Ukazovatele aktivity

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Doba obratu zásob (v dňoch)	0,30	0,31	0,23	3,73	3,50	4,25
Doba inkasa pohľadávok (v dňoch)	0,51	0,84	1,45	0,00	0,04	0,28
Doba splácania záväzkov (v dňoch)	15,97	15,91	20,77	20,61	54,17	41,14
Doba obratu aktív (početnosť do roka)	35,37	35,21	36,03	24,37	18,65	11,76
Obrat zásob (početnosť do roka)	1219,43	1148,95	1545,83	96,64	102,74	84,74
Obrat pohľadávok (početnosť do roka)	700,29	428,87	247,96	0,00	8615,71	1281,86
Obrat aktív (početnosť do roka)	10,18	10,22	9,99	14,77	19,30	30,62

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výkazov spoločnosti Wanda s.r.o.

Pri dobe obratu zásob a pohľadávok možno hovoriť o extrémne nízkej dobe. Štandardne je považovaná za žiaducu hodnota 60 dní. V našom prípade sa jedná, pri dobe obratu zásob o rastúci trend, avšak so značne nízkou dobou. S dobou inkasa pohľadávok je to obdobne, nízke hodnoty, podporené trendom rastu v prvom aj v druhom období (pred aj po pandémie).

Doba splácania záväzkov je vyššia, avšak vždy v akceptovateľnej dobe do 60 dní. Ide o podstatný indikátor hlavne pre veriteľov. Ak si ju porovnáme s dobou obratu pohľadávok, je neúmerne vysoká (i keď je do 60 dní). Ak by predchádzajúce dva ukazovatele dosahovali priamoúmerne hodnoty doby splácania záväzkov, nepôsobili by tak vysoko upozorňujúco.

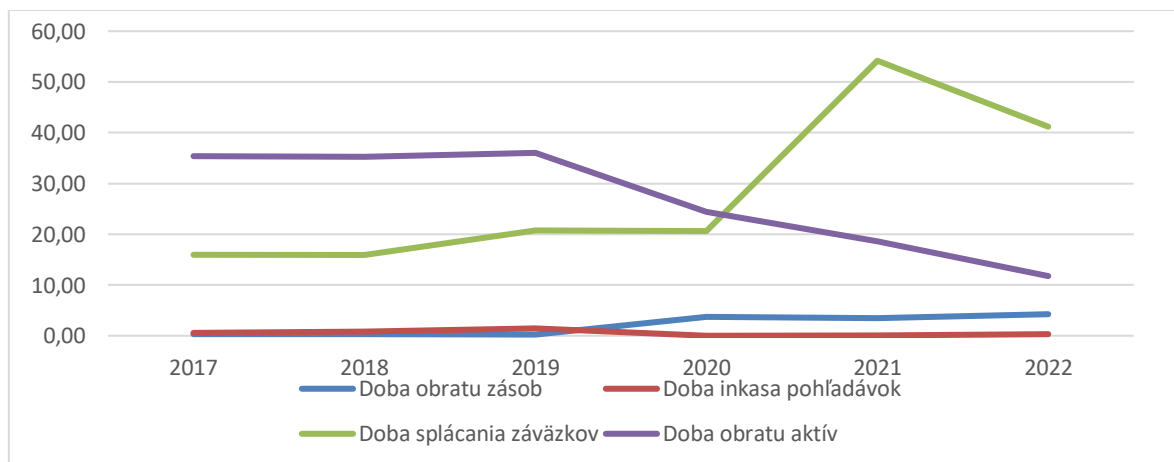
Obrat zásob nám indikuje početnosť obrátok zásob do 1 roka. Môžeme konštatovať klesajúci charakter, a to až 14 krát. To naznačuje buď nedostatok zásob alebo ich schopnosť rýchleho využitia.

Obrat pohľadávok je nižší ako obrat zásob do roku 2020. Následne stúpa a dosahuje niekoľkokrát vyššie hodnoty nielen predchádzajúcich rokov, ale aj obratu zásob.

Obrat aktív má rastúcu tendenciu. Možno to však spájať aj s existenciou jeho nízkej hodnoty a nezvyšujúceho sa ďalšieho podielu, resp. absenciou nákupom ďalšieho majetku.

V zhrnutí ukazovateľov obratu uvádzame nasledujúce dva grafy. Graf 17 nám porovnáva jednotlivé doby obratu. Do vzájomnej súvislosti dáva rozdielnosť trvania počtu dní vzhľadom k jednotlivým položkám.

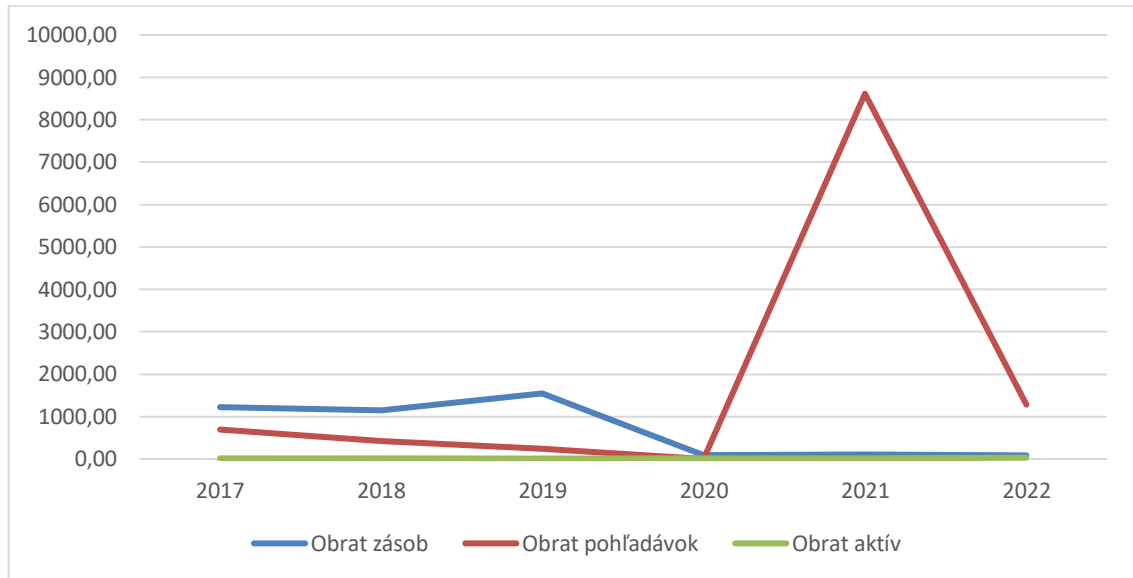
Graf 17 Doby obratu

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výkazov spoločnosti Wanda s.r.o.

Graf 18 nám poskytuje záverečný obraz o obrate zásob, aktív a pohľadávok vo vzájomnej komparácii.

Graf 18 Obrat zásob, pohľadávok, aktív

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výkazov spoločnosti Wanda s.r.o.

Výsledky finančnej analýzy nám poskytli pohľad na ekonomiku vybraného gastro podniku. Dospeli sme k niekoľkým nepriaznivým záverom, ktoré interpretujeme v nasledujúcej kapitole, spolu s návrhmi na zlepšenie.

4 Diskusia

Analýza nám v mnohých smeroch poskytla pohľad na fungovanie vybranej spoločnosti. Môžeme pri tom konštatovať niekoľko zistení:

- v zložení majetku mal dlhodobý hmotný majetok najvyššie zastúpenie najmä na začiatku podnikania,
 - o jeho hodnota má klesajúci charakter, z 20 500 € v roku 2017 na hodnotu 558 € v roku 2022,
 - o dôvodom sú odpisy a nenakupovaný ďalší majetok, ktorý by sa mohol zaradiť do majetku a používať v podnikateľskej činnosti
- zásoby majú stúpajúci charakter, od roku 2017, naopak krátkodobé pohľadávky majú klesajúcu tendenciu,
 - o hlavnou zložkou sú pri tom pohľadávky z obchodného styku,
- spoločnosť disponuje základným imanom v zákonnej minimálnej výške 5000 €,
- výsledok hospodárenia minulých rokov má klesajúcu tendenciu,
- krátkodobé záväzky majú štruktúru záväzkov z obchodného styku, ostatných záväzkov z konsolidovaného celku, voči zamestnancom, zo sociálneho poistenia a daňové záväzky a dotácie, ostatných krátkodobých záväzkov,
- do roku 2020 bol podnik prekapitalizovaný, vývoj na začiatku podnikania bol priaznivejší ako nasledujúce roky, nakoľko od roku 2021 je podnik je podkapitalizovaný, neobežný majetok je vyšší ako dlhodobé zdroje, to môže smerovať k značnej hrozbe, v podobe pravdepodobnej celkovej finančnej nestabilite,
 - o len v dvoch prípadoch, v rokoch 2018-2019, môžeme hovoriť o využití dlhodobých zdrojoch na krytie obežného majetku, i keď nejde o významne čiastky,
 - o ostatné obdobie podnikania je poznamenané krytím dlhodobého majetku krátkodobými cudzími zdrojmi, čo je nežiaduce, nakoľko zdroje nie sú využívané efektívne a hovoríme o nekrytom dlhu podniku,

- ak vezmeme do úvahy obe pravidlá financovania, z analýzy vyplynula nie veľmi priaznivá finančná stabilita – čím dostávame odpoveď na prvú výskumnú otázku, a to, či boli dodržané pravidlá financovania,
- v percentuálnom vyjadrení bol prvotný nárast tržieb o 8 %, nasledujúci o 9 %, v roku 2018 pokles o 46 %, v roku 2019 sa pokles prehĺbil, a to o ďalších 6 %, aby následne v minulom roku dosiahol nárast o viac ako 200 %,
- náklady na hospodársku činnosť majú konštantne stúpajúci charakter (okrem dvoch rokov pandémie),
 - o najvýznamnejšiu položku celkových nákladov predstavujú náklady na hospodársku činnosť, s najvyšším podielom spotreby materiálu, energie a ostatné neskladovateľné dodávky, čo je u podnikov v tomto odvetví zvykom,
- výrobná spotreba sa, proti začiatočnému obdobiu, zvýšila takmer o polovicu jej hodnoty, o 45 %,
- výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti má výrazné záporné hodnoty, a to od roku 2020.

Môžeme konštatovať, že najvýznamnejšou položkou výnosov sú tržby za tovar, avšak existujú rovnako vysoké a vyššie náklady v nadväznosti na spotrebu materiálu a energií. Hodnoty sú natoľko vysoké, že nám indikujú možné budúce problémy, ak sa ich pomer nezmení. Nakoľko nám vyplynulo z analýzy, že takmer všetky tržby sa využívajú na úhradu týchto nákladov.

Pri analýze pomerových ukazovateľov sme zistili:

- likvidita 1.stupňa je len v dvoch rokoch – 2020 a 2021 - v ideálnej výške, žiaduci interval 0,2-0,5 nedosahuje v rokoch 2017 až 2019, hodnoty indikujú neefektívne využívanie finančných prostriedkov,
 - o v roku 2022 sa začala preklápať do hodnoty pod interval, čo môže indikovať hrozbu schopnosti hrať záväzky,
- likvidita 2.stupňa vykazuje uspokojivé výsledky na začiatku podnikania,
 - o žiaduci interval 1-1,5 dosahuje len v rokoch 2018 a 2019,
- likvidita 3.stupňa je neuspokojivá v každom roku, čo indikuje zbytočnú agresívnu stratégiu,

- konštatujeme tak potrebu vyváženejšieho nakladania a hospodárenia s majetkom v konzekvencii vyváženej schopnosti hradiť svoje záväzky,
- v rokoch záporných hodnôt čistého pracovného kapitálu nám vzniká nekrytý dlh, podkapitalizovanie,
- rentabilita aktív, ako výnosnosti celkového kapitálu, dosahovala nízke hodnoty od začiatku podnikania, avšak od roku 2020 dosahuje dokonca záporné hodnoty,
 - to nás vedie k myšlienke nevyužívania aktív, neprinášanie zisku,
 - rentabilita kapitálu (aj vlastného je totožná) je nízka, i keď spočiatku existovala tendencia kladných čísel, postupný pokles od roku 2019 znamenal už v nasledujúcom roku vysoké záporné hodnoty,
 - roky 2021 a 2022 sa vyhodnotiť nedajú, v dôsledku existencie záporných hodnôt vstupujúcich činiteľov,
- konštatujeme, že spoločnosť nie je schopná zhodnocovať kapitál,
- rentabilita tržieb má od roku 2020 záporné výsledky,
- hrubá marža dosahuje nízke hodnoty,
- od roku 2020 hovoríme o nezdravej zadlženosti,
 - finančná samostatnosť nielen že nestúpa, ale dosahuje aj záporné hodnoty, čo indikuje a potvrdzuje nám opäť ohrozenie podniku,
- pri dobe obratu zásob a pohľadávok možno hovoriť o extrémne nízkej dobe,
 - so zvyšovaním hodnoty zásob sa logicky zvyšuje aj doba obratu, na základe toho môžeme povedať, že produkcia podniku bola pomerne nízka v sledovanom období,
 - pri obrate zásob konštatujeme klesajúci charakter, a to až 14 krát, ak porovnáme koniec a začiatok obdobia,
 - to opäť potvrdzuje nízku efektivitu podnikateľskej činnosti, najmä na začiatku,
 - obrat pohľadávok je nižší ako obrat zásob do roku 2020, následne stúpa,
- doba splácania záväzkov je vyššia, najmä vzhľadom k dobe obratu zásob a pohľadávok, avšak vždy sa nachádza v akceptovateľnej dobe do 60 dní,
- obrat aktív má rastúcu tendenciu.

Odpoveďou na druhú výskumnú otázku v znení: „v akej ekonomickej situácii sa podnik nachádza“ konštatujeme, zhodnotením výsledkov, že podnik sa nachádza v zlej ekonomickej situácii. Opatrenia na jeho prežitie, resp. zlepšenie výsledkov ekonomickej činnosti si dovoľíme formulovať:

- pre potreby rozvoja spoločnosti je potrebné hľadať ďalší odbyt, rozširovanie ponuky služieb, zlepšenie existujúcich služieb, resp. akúkoľvek cestu k zákazníkovi si podnik zvolí, musí to robiť lepšie a efektívnejšie, s ohľadom na nové možnosti, ak chce prežiť na trhu,
 - o na to je potrebné, aby investoval aj do obstarania nového majetku, ak si to vyžiada spomínané rozšírenie služieb, napr. obstaranie auta, ak získajú ďalších odberateľov, zvýšia počet zákazníkov,
 - o je žiaduci akýkoľvek pozitívny krok smerom k zákazníkovi, vo forme novej ponuky, opätovného naštartovania činnosti, hľadania nových odbytov, novým spôsobom,
- náklady tvoria podstatnú zložku, ktorá sa musí vynakladať v spojitosti s prevádzkou, to je na jednej strane pochopiteľné, na strane druhej je potrebné ich optimalizovať, a to dvomi cestami, buď zvýšia tržby tým, že investujú do inovácií, aby prilákali ďalších zákazníkov alebo v podobe hľadania nových priestorov, ak im doterajšie neprinášajú dostatočnú zákaznícku základňu, ak im neprinášajú žiaduci počet zákazníkov,
 - o resp. cestou môže byť nová marketingová stratégia, ak podnik dokáže vyčleniť dostatok finančných prostriedkov,
 - o náš názor je však vydať sa finančne nenáročným smerom, napr. formou zvýšenej propagácie, kde môžu využiť online priestor,
- je potrebné odľahčiť zadlženosť, prvým krokom bola pôžička od spoločníkov, čo sa môže priaznivo odraziť, v podobe nových možností investícií,
- doby obratu sú priaznivé, čo je jediný skôr pozitívny výsledok, avšak majú zhoršujúcu sa tendenciu, čo je potrebné zohľadniť, aby nevyústili do nežiaduceho stavu, keď presiahnu v budúcnosti dobu viac ako 60 dní,
- likvidita je pomerne nepriaznivá, najmä celková, je potrebné prijať opatrenia na zlepšenie situácie, možnou cestou je zachovanie kreditu u súčasných dodávateľov, čo zabezpečí naďalej odbúravanie zásob,

- ďalej je potrebné hľadať alternatívy kapitálovej náročnosti a sústredenie sa na prosperujúce aktivity, ktoré bol doteraz úspešné,
- za zmienku stojí aj prehodnotenie dostupných možností financovania,
- z nášho pohľadu je potrebné prijať strategické rozhodnutia a prehodnotiť celkové doterajšie pôsobenie podniku,
 - i keď pandémia zanechala následky v gastro podnikaní, je žiaduce vyvíjať činnosť, ktorá opäť naštartuje rozbehnuté pôsobenie,
 - zlepšenie ponúkaných služieb, v prepojení na opätovné naštartovanie cestovného ruchu, znamená nielen jednostrannú snahu zlepšenia finančnej pozície, ale aj nadväznosť na ostatné aktivity podniku – marketing, inovácie, rozširovanie podnikateľskej činnosti,
- ďalej je potrebná voľba cieľa, napr. zvýšenie výsledku hospodárenia, prostredníctvom zvýšenia tržieb, kde podnik môže využiť potenciál cestovného ruchu v meste, ktorý indikuje ďalší postup podniku,
- pre dosiahnutie cieľa, meranie zlepšenia, alebo stagnácie je nevyhnutné stanovenie plánu s východiskovými výkazmi, ktoré sa stanú podkladom pre porovnanie dosiahnutého výsledku,
 - zabezpečí sa tak merateľnosť prijatých opatrení,
 - rovnako aj koncepčný plán toho, čo sa chce dosiahnuť, akým spôsobom, to znamená, ktoré položky možno korigovať nahor alebo nadol, s ktorými sa nedá pracovať, resp. ich úprava by znamenala znefunkčnenie chodu,
 - určia sa momentálne kritické a prioritné ukazovatele, keďže naša analýza poukázala na väčšinu, s ktorými možno pracovať okamžite a na ktorých je potrebné pracovať postupne a dlhodobo.

Záver

Cieľom predkladanej diplomovej práce je na podklade teoretických poznatkov analyzovať ekonomiku vybranej gastro prevádzky, využitím existujúcich výkazov a na základe zistených výsledkov formulovať odporúčania na zlepšenie ekonomickej situácie danej prevádzky.

Podnikanie v gastro priestore, ako v jednom z mnohých, zanechala pandémie významné dôsledky. Prežitie a opätovné naštartovanie fungovania je priamoúmerne doterajším výsledkom, zatvorením prevádzok, ale aj ochotou vlastníkov týchto podnikov podniknúť potrebné kroky.

Naša diplomová práca priniesla pohľad na ekonomiku prevádzky vybraného gastro podniku. Tomu predchádzalo teoretické vymedzenie pojmov, následná analýza dostupných finančných výkazov a zhodnotenie celkového postavenia.

Po získaní teoretických poznatkov sme prišli k praktickej aplikácii našich poznatkov, kedy sme posudzovali postavenie na trhu vybraného podniku z ekonomického hľadiska. Následne sme priniesli výsledky a odporúčania.

Zistili sme, že podnik dosahuje neuspokojivé výsledky, a to nielen počas pandemických rokov, ale nedokázal sa spamätať ani v súčasnosti. Je preto potrebné prijať kroky k náprave, resp. rozbehnutiu činnosti, a to rôznymi cestami, ako sme si ich dovolili formulovať v predchádzajúcej kapitole, a to napr. tak, že spoločnosť bude hľadať ďalší odbyť a rozširovať služby, poprípade je potrebné zlepšiť už existujúce služby. Pre prilákanie nových zákazníkov je vhodné investovať do nového majetku, napr. ak je to potrebné pri rozširovaní služieb. Podnik by sa mal snažiť odľahčiť zadlženosť napr. pôžičkou od spoločníkov, vďaka čomu sa naskytuje príležitosť v podobe nových investícií. Náklady, ktoré tvoria podstatnú zložku, by sa mali optimalizovať. Podnik tak môže urobiť zvýšením tržieb pomocou investovania do inovácií, čím by mohli prilákať nových potencionálnych zákazníkov alebo ak doterajšie inovácie neprinášajú podniku dostatočnú zákaznícku základňu, môže podnik prejavovať záujem hľadať nové priestory. V prípade, že by mal podnik dostatočné množstvo finančných prostriedkov, môže sa zamerať na zviditeľnenie značky a prezentovanie služieb prostredníctvom marketingu. V prípade menších finančných prostriedkov si môže podnik zvoliť online marketingovú stratégiu, ktorá nie je tak nákladná.

Naša práca môže slúžiť ako podklad k poznaniu základných finančných indikátorov, hospodárenia podniku, ako odrazový mostík k hlbšej analýze problémových častí podnikania a k prijatiu potrebných krokov, aby sa prevádzka, v nasledujúcom období, neukončila, nakoľko naše poznatky nás vedú k presvedčeniu o nepriaznivej a ohrozujúcej súčasnej situácii.

Dovolíme si tvrdiť, že sme splnili, ako čiastkové, tak aj hlavný cieľ.

Zoznam použitej literatúry

AHMAD, Shabir a kol. Family SMEs' survival: the role of owner family and corporate social responsibility. In *Journal Of Small Business And Enterprise Development*. 27 (2), 2020, 281-297 pp. ISSN 1462-6004

BACIGALUPO, Margherita a kol. *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework*. Luxembourg: Publication Office of the European Union, 2016. 39 s. ISBN 978-92-79-67013-8.

BALDINUK, Artmie Goran. Manažment dojmov ako strategické smerovanie organizácie a jej značky. In *Vedecký bulletin Chersonskej štátnej univerzity*. Séria ekonomickej vedy. Číslo 6. Časť 3, 2014. 88-90 s.

BARAN, Dušan. a kol. *Finančno-ekonomická analýza podniku v praxi*. Bratislava: IRIS, 2006. 132 s. ISBN 80-89238-09-2.

BELAS, Jaroslav a kol. The business environment of small and medium-sized enterprises in selected regions of the Czech Republic and Slovakia. In *E a M: Ekonomie a Management*. 18 (1), 95 – 110 pp. ISSN 2336-5064.

BLAHUŠIAKOVÁ, Mária. Súvaha podľa US GAAP. In *Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie*. Bratislava : Ekonomická univerzita v Bratislave, 2009. 18-22 s. ISBN 978-80-225-2740-8.

COSTA, Teresa - LIMA, Maria João. Cooperation in tourism and regional development. 4, 2018, In *Tourism & Management Studies*, Zv. 14, s. 50-62. ISSN 2182-8466.

CVEČKOVÁ, Mária. Spôsoby vedenia vnútro podnikového účtovníctva (ďalej „VPÚ“). *Vnútro podnikové účtovníctvo – podstata, význam, predpoklady a spôsoby jeho vedenia*. [Online] 18. 06 2010. [Dátum: 15. 03 2023.] <https://www.danovecentrum.sk/odborny-clanok/Vnutropodnikove-uctovnictvo-podstata-vyznam-predpoklady-a-sposoby-jeho-2-Sposoby-vedenia-vnutropodnikoveho-uctovnictva-dalej-VPU.htm>.

ČERNAJ, Tomáš. EuroEkonom.sk. In: *Ekonomika a ekonómia* [online]. Dostupné na: <<https://www.euroekonom.sk/ekonomika/>>.

DUJAVOVÁ, Lucia. *Využitie multiplikátorov na kvantifikáciu objemu domácej produkcie vyvolanej výdavkami návštevníkov cestovného ruchu*. Plzeň : UWB, 2014, Trendy v podnikaní, s. 55-63. ISSN 1805-0603.

ĎURIŠOVÁ, Mária – JACKOVÁ, Anna. *Podnikové financie*. Žilina: EDIS, 2015. 187 s. ISBN 978-80- 8055-410-067

FUCHS, Kamil. *Ekonomie I. : Úvod do mikroekonomie*. Brno : Masarykova univerzita, 1993. 146 strán, ISBN 80-210-07424-9.

GONČÁROVÁ, Zuzana a kol. Ľudský faktor ako zdroj spokojnosti zákazníkov rodinných podnikov cestovného ruchu. 3, Ružomberok : VERBUM - vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku, 2021, In *Kompendium teórie a praxe podnikania*, s. 12-26. ISSN 2730-020X.

GÚČIK, Marián. *Základy cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2000. 152 s. ISBN 80-8055-355-6.

GUČÍK, Marián - GAJDOŠÍK, Tomáš - LENCSESOVÁ, Zuzana. Udržateľný cestovný ruch a jeho zabezpečovanie na Slovensku. Brno : Masarykova univerzita, 2014. In *5. mezinárodní kolokvium o cestovním ruchu. Sborník příspěvků*. Pavlov. s. 30-43. ISBN 978-80-210-8594-7.

GRÜNWARD, Rolf – HOLEČKOVÁ, Jaroslava. *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha: Ekopress, s.r.o., 2009. 318 s. ISBN 978-80-86929-26-2.

HAJDÚCHOVÁ, Iveta a kol. *Finančný manažment v príkladoch: vysokoškolská učebnica*. Zvolen: Technická univerzita vo Zvolene, 2019. 199 s., ISBN 978-80-228-3189-5.

HRDÝ, Milan - KRECHOVSKÁ, Michaela. *Finance podniku*. Praha: Wolters Kluwer, 2009. 179 s. ISBN 978-80-7357-492-5.

HVOLKOVÁ, Lenka. Podnikanie v malých a stredných podnikoch. In LESÁKOVÁ ĽUBICA ET AL. 2017. *Inovácie v činnosti malých a stredných podnikov v Slovenskej republike*. Banská Bystrica : Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Ekonomická fakulta, 2017. 326 s. ISBN 978-80-557-1347-2.

HALÁSKOVÁ, Renáta. *Marketing služieb*. Ostrava : Ostravská univerzita, 2019. s. 95. ISBN 978-80-7599-136-2.

HOLIENKA, Marián. *Podnikanie, Podnikavosť, tvorba a rozvoj podnikateľských nápadov a príležitostí*. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 2018. s. 138. ISBN 978-80-223-4608-5.

HORVÁTHOVÁ, Jarmila - BEDNÁROVÁ, Ľudmila. *Finančná analýza a finančné plánovanie [print]* : praktikum. Prešov : Bookman, 2012. s. 99. ISBN 978-80-89568-33-8.

HORVÁTHOVA, Mária. Účtovná závierka v podvojnóm účtovníctve k 31. 12. 2011. *Poradca podnikateľa* [online]. 2012, 2-3 [2023-03-15]. Dostupné na: http://www.pp.sk/1543/Uctovna-zavierka-vpodvojnóm-uctovnictve-k-31-12-2011_39344.aspx

JANÍČKOVÁ, Jana. Analyzovanie a plánovanie finančnej situácie podniku. 2, Ružomberok : VERBUM, 2018, In *REFLEXIE - Kompendium teórie a praxe podnikania*, s. 12-22. ISSN 2730-020X.

KABÁT, Ladislav. a kol. *Hodnotenie podniku*. Bratislava: Iura Edition, s. r. o., 2013. 157 s. ISBN 978-80-8078-608-3.

KISLINGEROVÁ, Eva. *Manažerské finance*. 3. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2010, 811 s. ISBN 978-80-7400-194-9.

KITA, Jaroslava. a kol. *Marketing*. Bratislava: Wolters Kluwer., 2017. 424 s. ISBN: 978-80-8168-550-7.

KOTULIČ, Rastislava - KIRÁLY, Peter - RAJČÁNIOVÁ, Miroslava. *Finančná analýza podniku*. Bratislava: Iura Edition, 2010. s. r. o., 231 s. ISBN 978-80-8078-342-6

KOVÁČ, Milan - SABADKA, Dušan - KOVÁČOVÁ, Ľudmila. *Základy malého podnikania*. Košice : Ústav technológií a manažmentu, 2003. s. 156.

KOVÁČOVÁ, Ľudmila. Podpora tvorivosti pre výkonnosť podnikania. Košice : Ústav manažmentu, priemyslu a digitálneho inžinierstva a Katedra automobilovej výroby, 2006, In *Transfer inovácií*, s. 43-45. ISSN 1337-7094.

KOLLÁR, Vojtech - MATÚŠOVÁ, Silvia. Inovácie a udržateľnosť cestovného ruchu v Slovenskej republike. 17, Bratislava : VSEM, 2021, In *Scientific Journal Public administration and Regional Development*, Zv. 2, s. 12-24. ISSN 2707-9597.

KNÁPKOVÁ, Adriána a kol. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3. kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017, 228 s. ISBN 978-80-271-0563-2

KRIŠTOFÍK, Peter a kol. *Finančné účtovníctvo a riadenie s aplikáciou IFRS*. 2. vyd. Banská Bystrica: Edícia Ekonómia, 2011. ISBN 978-80-8078-396-9.

LOVELOCK, Christopher - PATTERSON, Paul. *Services marketing*. Pearson Australia, 2015. 398 s. ISBN 978-1486-00270-2.

MAJDÚCHOVÁ, Helena – NEUMANNOVÁ, Anna. *Podnik a podnikanie*. 2. vyd. Bratislava: Sprint 2, 2014. 214 s. ISBN 978-80-89710-04-1.

MINISTERSTVO DOPRAVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Cestovný ruch: Informácie. In: *Terminológia vybraných pojmov v cestovnom ruchu* [online]. [cit. 2023-02-22]. Dostupné na: <<https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/cestovny-ruch-7/informacie/cestovny-ruch/terminologia-v-cr-pdf-183-kb>>.

MINISTERSTVO DOPRAVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Terminológia vybraných pojmov v cestovnom ruchu. *Informácie*. [Online] 2006. [Dátum: 22. 02 20203.] <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/cestovny-ruch-7/informacie/cestovny-ruch/terminologia-v-cr-pdf-183-kb>.

MINISTERSTVO DOPRAVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Postavenie MSP v cestovnom ruchu s ohľadom na súčasný vývoj v odvetví. Bratislava: Slovak Business Agency, 2020. [online]. [cit. 2023-02-22]. Dostupné na: https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2020/10/Postavenie-MSP-v-cestovnom-ruchu_final.pdf

Opatrenie MF SR č. MF/15464/2013-74, MF/23378/2014-74 a MF/23377/2014-74

PITEKOVÁ, Jana. *Príspevok ku skúmaniu vývoja cestovného ruchu na Slovensku do roku 1945*. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela. 1999, 93 s. ISBN 80-8055-330-0.

PORUBANOVÁ, Viera - LJUDVIGOVÁ, Ivana - PORUBANOVÁ, Klaudia. Del'ba rolí v stratupových tímoch. 6, 2018, In *Slovenská akadémia manažmentu*, Zv. 13, s. 11.

PORTER, Michael - KRAMER, Mark R. Creating shared value. In *Harvard Business Review*, 89(1-2), 2011. 62-77 pp. ISSN 0017-8012

PROKŮPKOVÁ, Danuše - SVOBODA, Michal. *Jak číst účetní výkazy vybraných účetních jednotek*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 150 s. ISBN 9788074785221

ORIEŠKA, Ján. *Služby v cestovnom ruchu*. Banská Bystrica: Dali-BB, 2011. 140 s. ISBN 978-80-89090-93-8.

RAUCH, Andreas - FRESE, Michael. Born to Be an Entrepreneur? Revisiting the Personality Approach to Entrepreneurship. In: *BAUM, J.R. a kol., zost. The Psychology of Entrepreneurship*. New York, NY: Psychology Press, 2012, s. 41-66. ISBN 978-036-7684-47-1.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2011, 143 s. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-3916-8

RŮČKOVÁ, Petra – ROUBÍČKOVÁ, Michaela. *Finanční management*. Praha: Grada, 2012. 290 s. ISBN 978-80-247-4047-8

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computers Press, 2007. 154. ISBN 978-80-251-1830-6.

SEDLIAČIKOVÁ, Mária. Prognózovanie finančnej situácie v podniku drevárskeho priemyslu. In *Acta facultatis xylogologiae*. Zvolen, Vol. 53, No. 2, pp. 93–101, ISSN 1336-3824

SERENCÉŠ, Peter a kol. *Benchmarking pomerových ukazovateľov finančnej analýzy v slovenskom poľnohospodárstve*. Nitra, 2014. ISBN 978-80-522-1159-6

SINGAL, Manisha. How is the hospitality and tourism industry different? An empirical test of some structural characteristics. 47, s.l. : Elsevier, 2015, In *International Journal of Hospitality Management*, s. 116-119. ISSN 0278-4319.

SLOV-LEX. *Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. z 5. novembra 1991 §2, Obchodného zákonníka* [online], [cit. 2020-11-10]. Dostupné na: <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/>>.

STOKES, David - WILSON, Nick. *Small Business Management and Entrepreneurship*. 6th Ed. Andover, Hampshire: Cengage Learning EMEA, 2010. 480 s. ISBN 978-140-8017-99-9

SUHÁNYIOVÁ, Alžbeta - SUHÁNYI, Ladislav - SAKSOVÁ, Miriam. Vnímanie účtovných informácií v poznámkach veľkých účtovných jednotiek. Prešov : s.n., 2021, In *Journal of Global Science*. ISSN 2453-756X

ŠTOFKOVÁ, Jana a kol. *Financie*. Žilina: Žilinská univerzita, 2005. 212s. ISBN 80-8070-501-1.

UNWTO: *International Tourism Highlights*, 2019 Edition [online], [cit. 2023-02-22]. Dostupné na: <<https://lnk.sk/juuv>>.

UNWTO. Tourism seasonality. *Publications*. [Online] 2021. [Dátum: 15. 03 2023.] Dostupné na: <https://www.unwto.org/sustainable-development/unwto-international-network-of-sustainable-tourism-observatories/tools-tourism-seasonality>.

VOCHOZKA, Marek. *Metody komplexního hodnocení podniku*. Praha: GRADA Publishing, a.s.,2011. 248 s. ISBN 978-80-247-3647-1

VLACHYNSKÝ, Karol a kol. *Podnikové financie*. 5. vyd. Bratislava: IURA EDITION, 2006. 482 s. ISBN 80-8078-029-3.

ZALAI, Karol a kol. *Finančno – ekonomická analýza*. 7. vyd. Bratislava: Sprint 2, 2010. 427 s. ISBN 978-80-89393-15-2.

Zákon č. 136/2010 Z. z. o službách na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

ZROZUMITEĽNÉ ÚČTOVNÍCTVO. *Ako dostať hodnoty na účtoch účtovej osnovy do účtovnej závierky – I. časť (aktíva)?* [Online] 31.3.2021. [Dátum: 15. 03 2023.]. Dostupné na: <https://zrozumitelne-uctovnictvo.com/ako-dostat-hodnoty-na-uctoch-uctovej-osnovy-do-uctovnej-zavierky-i-cast-aktiva/>